

PRESBITER

A MAGYAR REFORMÁTUS PRESBITERI SZÖVETSÉG LAPJA

XVIII. évfolyam 1. szám

BUDAPEST

2009. január-február

Szeretettel
hívjuk és várjuk
Testvéreinket
közgyűlésünkre!

(program: 20. oldal)

ÚJÉVI KÉRÉS

„Isten erejével a mázsás teher könnyű,
mint a szalmaszál – de nélküle mázsás
súly a szalmaszál is” (Luther)

Láttam, Uram!

Egyik béna volt, a másik aszott, sárga...
Vagy nem volt lába...

De a Te fényed hullt a betegágyra!
Hitükkel elrejtőztek nálad,
És úgy hordozták mázsás terhüket
A Te erőddel, mint a szalmaszálat.

És láttam szalmaszál alatt roskadozókat.

Mert mázsás teher
Könnyű, mint a kis szalmaszál, Veled.
De nélküled
A szalmaszál is mázsás súly lehet.

Új évbe indulok,
És nem tudom, mi vár rám.
Csak azt tudom: velem vagy,
nem hagysz árván.

Csak azt tudom: utam már kijelölted.
Mint bízó gyermek, járhatok Előtted.
Te mérsz ki bút, örömet, munkát, terhet,
S irgalmad mindegyikbe áldást rejtett.

Csak egyet adj: hogy céliránt haladjak,
Hogy szalmaszálak alatt ne roskadjak!
És ha szereteted mázsás teherrel
Tenné próbára ezt a gyenge vállat –
Segíts úgy vinni mázsás terhemet
A Te erőddel – mint a szalmaszálat!

Túrmezei Erzsébet

Testvéreink
a nagyvilágban
(6-7. oldal)

Kárpátmedencei
presbiteri híradó
(16-18. oldal)

Kálvin tanításai (I.)

Isten dicsőségéről

Sorozatunkkal szeretnénk végig kísérni Kálvin születésének 500. évfordulóját. Felidézzük gazdag életművéből gondolkodásának, s így a református gondolkodásnak és életnek, hitnek és erkölcsnek sarkalatos felismeréseit, oszlopos igazságait és a világ bármely részén felismerhető sajátosságait.

Mostani témánkat hármass felosztásban tárgyaljuk: megismerjük reformátorunk gondolatait Isten mennyei dicsőségéről, s a Fiú, valamint Isten gyermekeinek a dicsőségéről. Legfontosabb forrásunk az Institutio, a Keresztyén Vallás Rendszeréről írott nagy opus minden egyházközség könyvtárában megtalálható két kötet, aminek újra kiadása 1995-ben volt. Javasoljuk, hogy gyülekezeti és más szintű konferenciákon, bibliaórákon Testvéreink beszélgessenek ezekről a témákról, s így aktívan kapcsolódjanak bele a Kálvin-évbe. Gazdagodjunk közösen reformátorunk gondolatai vezetésével a legdrágább dologban, Szentháromságos Istenünk megismerésében, ami Kálvin szerint „a boldog élet végső célja”.

1. Isten mennyei dicsősége

A dicsőség Isten lényegi tulajdonsága. Isten dicsőséges. A menny pedig ott van, ahol Isten dicsőségesen jelen van. Ha dicsősége távol van tőlünk, a menny is távol van. Kálvin erről az Institutio (továb-

biakban Inst) negyedik könyve ötödik fejezetének a 17. szakaszában ír. Isten lakozása ugyanis a mennyben összefügg dicsőségével: „Nem kell mindjárt arra következtetnünk, hogy Isten az égbe mintegy korlátok által be van csukva és oda van bilincselve... De mivel az Ő kibeszélhetetlen dicsőségét a mi gyarló elménk másképpen felfogni nem tudja, azért ránk nézve az ég jelzi az Ő dicsőségét, mint olyat, melynél fölségesebb és méltósággal teljesebb a mi szemünk előtt nincs” (Inst III 20,40).

Ugyanakkor Istent a maga dicsőségében Kálvin szerint nem szabad csak a túlvilágba, a távoli mennyekbe helyezni, mintegy földi viszonyainkból kiszorítani, eltávolítani. Észre lehet és kell vennünk, hogy sok nyilvánvaló, érzékelhető utalás jelenik meg körülöttünk, ami félreérthetetlenül Isten dicsőségére mutat. Ezt így fejezi ki reformátorunk: „Isten minden egyes művébe olyt tisztán és világosan véste be dicsősége biztos jegyeit, hogy még a legtanulatlanabb ember sem hozhatja fel mentségéül, hogy Istent nem ismeri... Bárhova veti is az ember tekintetét, nincs az egész világon oly parányi hely, melyen dicsőségének legalább valami kis szikráját ne látnók ragyogni” (Inst I 5,1). Kivált szeretné Istenünk teremtményeiben, Isten képmásában látni

dicsőségét („Isten dicsősége az élő ember!” – lyoni Iréneusz), mintegy tükörben (Inst II 12,6), ám ha a külső dolgokban ez nem is mutatkozik meg, legalább belsőleg legyen jelen!

Az Atya dicsőségét egyelőre csak közvetetten szemlélhetjük. Mivel esendők vagyunk. Így tehát mindannak, ami dicső, alá kell rendelődnie az Úrnak. Ám ha zárólag megmaradunk a földi dolgok múlandó dicsőségénél, mint ahogyan a mai világ oly’ sokféle nyomorúságában, talmi örömeiben, áltatásaiban tapasztaljuk ezt, akkor megmaradunk annál a világ- és élet-torzító szemléletnél, hogy a világ és az ember önmaga teremtője, istene, alkotója. Ekkor pedig nem csak az Isten dicsőségére borul rá a hitetlenség sötétsége, hanem magára az emberre és történelmére.

2. A Közbenjáró Krisztus dicsősége

A Közbenjáró Isten és az emberek között „a kimondhatatlan dicsőségű Isten” (Inst I 13,10). A dicsőség beragyogja a Fiú istenségét is. De Őbenne, az igaz Istenben és igaz Emberben kell Isten dicsőségének az emberek számára láthatóan megjelennie, mivel másban ez nem jelenhet meg. Ugyanis a kibeszélhetetlen árnyékok alatt bolyongó emberek, akiknél vak vezet világtalant, ezt már maguktól meg sem látják. A Zsidókhoz írt levél 1,3-hoz csatolt magyarázatában ezt írta Kálvin: „Ha azt hallod, hogy Isten Fia Atyjának dicsőséges visszatükröződése, akkor gondold erre: az Atya dicsősége számodra láthatatlan ugyan, de ha Krisztusban felragyog, akkor láthatóvá lesz... Isten páratlan fénye csak e kisugárzás által áradhat belénk” (CR 55,12). Krisztus mint Közbenjáró a félelmetes dicsőségnek a székét a kegyelem székévé változtatja...” (Inst III 20,17).

De mi látjuk-e, érzékeljük-e Istennek így kinyilvánított dicsőségét? Kálvin válasza: Krisztuson fedezhetjük fel egyedül ezt a dicsőséget. A János 1,14 kapcsán figyelmeztetően megjegyzi: „Jóllehet Krisztus dicsőségét mindenki előtt nyilvánvalóvá tehetné, mégis sokak előtt felfoghatatlan marad vakságuk miatt. Csak azon kevesek, akiknek szemét a Szentlélek felnyitotta, pillanthatják meg dicsősége megnyilatkozásait” (CR 47,15).

A Kolossé 1,27-hez írt jegyzetében így fogalmaz Kálvin: „Krisztus a dicsőség reménysége” (CR 52,97). Az evangélium tehát az, amin keresztül az eljövendő dicsőség, amit Isten ajándékoz, már most beleragyog szívünkbe. Ezért: 1. Jézus Krisz-

tus evangéliuma ülteti szívünkbe az eljövendő dicsőség reményét; 2. az eljövendő dicsőség már most felkel a szívünkben az evangélium olvasása közben; 3. ez a dicsőség megörvendezteti szívünket, mivel Istennek Krisztusért megnyilvánuló kegyelmét mutatja meg nekünk.

3. Isten gyermekeinek dicsősége

Kálvin a Róma 5,2-höz („Aki által van menetelünk is hitben ahhoz a kegyelemhez, amelyben állunk, és dicsekedünk az Isten dicsőségének reménységében”) ezt mondja: „Az evangéliumon keresztül sugároz ránk a jövő dicsőség ragyogása, az, amit majd Isten ad nekünk” (CR 49,89). És: „Mert bármily igaz legyen is az, amit mi hallunk, hogy Isten Országa telve lesz fényességgel, örömmel, boldogsággal és dicsőséggel, mindazonáltal a megemlített dolgok a mi értelmünkől nagyon is távol vannak és talányokként állnak előttünk mindaddig, míg el nem jön az a nap, melyen Isten az Ő dicsőségét színről-színre láthatóvá nem teszi” (Inst III 25,10). Tehát az evangélium hozza már ama fényt, de ugyanakkor a dicsőség titok, talány. Erre a napra pedig mi az Isten dicsősége utáni vágyakozással tekintünk (vö. Mt 6,13: Mert tiéd az ország, a hatalom és a dicsőség...). Most még szorongatások között élünk. Először csak akkor, majd ama napon fogja az Úr övét „a gyalázatból a dicsőségbe” befogadni (Inst III 18,4).

Mi jön még ezután? Kálvinnak a Titus 2,13-hoz („Várván ama boldog reménységet és a nagy Istennek, és megtartó Jézus Krisztusunknak dicsőséges megjelenését”) írt gondolata szerint „Krisztus a világ füstjét elűzi majd, és semmi sem fogja elfedni többé az Ő dicsőségét” (CR 52,141). Akkor felzendül majd a dicsőséges kegyelem himnusza (Ef 1,5). És akkor Isten dicsősége lesz a legnagyobb dolog közöttünk, de csak akkor lesz igaz ez számunkra is, ha mi irgalmasságának a foglalatává, hordozóivá, megjelenítőivé tudunk lenni e mai kegyetlen világban, e világ ellenére is! Így lesz Isten valóban mindenek középpontja, nem csak erkölcsi értelemben, hanem a létezés értelme tekintetében is. De nem teremtményei nélkül. Felveszi, magához gyűjti, maga köré vonja őket, minket. Akkor jutunk nyugalomra és békességre. „Nekünk bőségesen elég az, hogy e földi vándorlás után a hívők közös Atyja fogad minket... A kegyesek lelkei nehéz küzdelmüket bevégezvén, a boldog nyugalomba térnek, ahol nagy örömmel várják, míg a

megígért dicsőség élvezetébe juthatnak...” (Inst III 25,6).

*

Kálvin mind az Ószövetséget, mind az Újszövetséget buzgón tanulmányozta és élete genfi idejében minden hétköznap ószövetségi, minden vasárnap főként újszövetségi textusról prédikált. Igehirdetések száma meghaladta a 4000-t, ebből közel a fele maradt fenn. Gyakran találkozott a dicsőség, tisztelet (héberül kábód, görögül doxa, latinul gloria) szavakkal, és a Szentlélek különösképpen tágasra nyitotta szívét ezen üzenetek befogadása és továbbadása előtt. Az Újszövetségben 165-ször fordul elő ez a fogalom, 77 alkalommal Pál használja, az Isten dicsőségének teológusa. És a későbbi teológusok közül kiváltképpen Kálvin, aki jelmondatában: Egyedül Istené a dicsőség (Soli Deo Gloria) valójában két másik teológiai véleményt, megfogalmazást egyesített a legmagasabb fokon. E két megállapítás: „Az ember dicsősége Isten” (Gloria hominis est Deus) és „Isten dicsősége az élő ember” (Gloria Dei vivens homo). Nem véletlen, hogy a 20. század legjelentősebb református teológusai, így például Barth Károly vagy az utána következő nemzedékből Wilhelm Niesel a református gondolkodás egyik kulcsfogalmának tekintette a dicsőség fogalmát. Az Isten dicsősége fogalom tehát Kálvin számára nem elvont teológiai eszme volt, hanem viszonyfogalom, viszonyulást kifejező fogalom. Ott ragyog fel Isten dicsősége az élő emberben, ahol Isten irgalmasságából és jóságából veszünk át és adunk tovább valamit.

Megbeszélésre ajánlott témák: 1. Keressünk ki az Ószövetségben Igéket, melyek Isten, az Úr dicsőségéről szólnak. Mi jellemzi ebben a tekintetben az Úr-Izrael-egyén kapcsolatát? 2. Keressünk ki Pál apostol leveleiben olyan Igéket, melyek a dicsőségről szólnak. 3. Mi a lényeges különbség és hasonlóság az ószövetségi Igék és a páli Igék üzenete között? 4. Mi az, ami Kálvin fent leírt tanításából leginkább megragadta gondolatainkat és szívünket, s miért? 5. Hogyan szolgálom (vagy nem) Isten dicsőségét azzal, ahol és ahogyan élek? 6. Látszik-e valami az életemen abból az igazságból, hogy Isten dicsősége az élő ember? És ebből: Az ember dicsősége Isten? Mondjunk konkrét példákat!

Dr. Békefy Lajos

(A tanulmány teljes szövege megtalálható a Szövetség honlapján: www.presbiter.hu)

Az Ige körül

...tanítottam ...a templomban

A minap egy asszony bizonyágtételét hallgattam. Élettörténetének első szakaszát – azt hiszem – sok ezren elmondhatnák szinte szóról szóra. Egy hagyományosan vallásos családban nőtt fel, gyermekkorában még szülei-vel járt templomba, megtanulta a Miatyánkot, meg a Tízparancsolatot is, de ahogy jött a politikai ellenzél, elmaradtak szülei a templomból, s velük együtt ő is. Az iskola ateista szelleme azt a kis magvat is elszáritotta, ami gyereként a szívébe hullt. Így nőtt fel. Korán férjhez ment – és sajnos a folytatás is szinte sablonos –, egy évtized múltán elvált. Egyedül nevelte két gyermekét. Küzdött a mindennapi gondokkal, mígnem a gyerekek kiröppentek, és rászakadt a „mi értelme az egész életnek” üressége. Az úr nem maradt soká úr, így őt is megtalálták a különböző divatos praktikák. Végig próbált mindent, el egész az agykontroll tanfolyamokig... de az üresség csak fokozódott minden egyes kudarcba torkolló kísérlettel.

Ebben az állapotában akadt a kezébe egy Biblia. Régi, Károli fordítás volt. Nekilátott az első oldalra. A gyerekkor családi békéjét remélte felidézni általa, de ez is csak újabb kudarcot szült. A régies nyelv, a „tudománytalan teremtés-mese”, amely minden eddigi tanulmányának ellentmondott, csalódással töltötte el, s letette a jó öreg Bibliát.

Valahogy egyik kolleganőjével beszélgetve elmesélte neki ezt a legutóbbi csalódását. Ez a kolleganő Isten angyalaként mellé állt, elhívta őt egy kis református gyülekezetbe, ahol elkezdte hallgatni Isten Igéjét. Eleinte szinte egy szót sem értett belőle.

...És most jön, amiért felidéztem ezt az élettörténetet!

Ebben a gyülekezetben indult egy *bibliaskola*. Örömmel jelentkezett, s ahogy teltek a hetek, úgy nyílt meg előtte Isten Igéjének végtelen gazdagsága. Rácsodálkozott, hogy mennyi egyszerű könyv segít eligazodni a Szentírás tárházában. Nem győzte bepótolni az elvesztegetett évtizedeket. Azóta otthonra talált a gyülekezet közösségében, s azok helyett, akik elhagyták őt, „százannyit” kapott, „a jövőendő világban pedig örök életet” (Mk 10,30).

A Presbiteri Szövetség egyik súlyponti célkitűzése, hogy mindenütt az országban folyjék presbiterképzés. Minden presbiter vegyen részt ebben a programban, s lelki-

pásztorával összefogva szorgalmazza, hogy induljon meg a gyülekezetben bibliaskola. Vagy ha az egyházközség kicsi, fogjon össze néhány szomszédos gyülekezet, és együtt szervezzék meg a *rendszeres bibliaismereti tanfolyamot*. Országunkban már legalább két generáció nőtt fel úgy, hogy Isten nevét legfeljebb gúny vagy káromkodás formájában hallotta csak. Sok ezer, a fentihez hasonló zsákutcás élettörténet bizonyítja, hogy végzetesen hiányzik népünk körében az egészséges bibliai tanítás. Bárcsak lenne kötelező hittanoktatás az iskolákban is! Ezért hányódnak tömegek a „*mindenféle tanítás szelében*”, hogy végül a teljes üresség, vagy a megélhetésért való rohanás hiábavalósága szakadjon a nyakukba.

Ha mindezt végiggondoljuk, akkor örömmel fedezzük fel, hogy Jézus Krisztus nyomdokán lépdélünk, ha beállunk a tanuló-tanító misszióba. Az egész Szentírásban ötszáznál is többször találkozunk „tanít-” kezdetű szóval. Mózes tanította a választott népet Isten törvényére. Isten az apák feladatává tette, hogy gyermekeiket tanítsák meg az Úr útjára. „*Mily fenséges az erős Isten! Van-e hozzá fogható tanítómester?*” – kiált fel Jób (Jób 36,22). „*URam, taníts meg utadra*” – imádkozik a zsoltáros (Zsolt 27,11). „*A bölcs tanítás az élet forrása a halál csapdájának kikerülésére*” – mondja Salamon (Péld 13,14)... és Jézus a főpap vallató kérdésére így válaszol: „*én mindenkor tanítottam a zsinagógában és a templomban, ahol a zsidók mindenünnen összegyűlekeznek*” (Jn 18,20). De Jézus tanította a sokaságot a hegyoldalban, és csónakból is, és gyógyításaihoz, csodáihoz is tanítást fűzött. Az apostolok szertejártak az egész akkor ismert világban, és tanításuk nyomán gyülekezetek jöttek létre.

Pál apostol Títust azért hagyta Kkrétában, hogy „presbitereket állítson szolgálatba városonként”, olyanokat, „*aki ragaszkodik a tanítással megegyező igaz beszédhez, hogy az egészséges tanítással tudjon bátorítani és meg tudja győzni az ellenszegülőket*” (Tit 1,9).

Kedves presbiter testvéreim! A presbiter tanítható, és maga is tanító kell, hogy legyen. Ragadjuk meg áron is a presbiterképzés lehetőségét, és szorgalmazzuk, hogy az egész gyülekezet Isten tanított népévé váljon! Bízassuk erre a ránk bízottakat is!

Dr. Viczián Miklós

Az én felebarátom

November utolsó hetében a hétvégét Pesten töltöttem lányoméknál. Vasárnap, rendes nagyapához illően, elvittem unokáimat (Pannát, 5 és Kolost, 3 éves) a templomba. Amíg én az ige hirdetésen voltam, addig ők az óvodások csendes óráján vettek részt. Az istentiszteletet követően értük mentem, majd együtt indultunk a templom-előtér felé. Itt telefonhívásom volt, s amíg (kb. fél perc) beszéltem, Kolos a templomi karácsonyi vásár és az egymással beszélgető emberek nagy forgatagában eltűnt. Gyorsan keresésére indultam. A templom valamennyi helyiségét bejártam, s közben kérdeztem mindenkit: nem látták-e itt unokámat, egy 3 éves kisfiút...? Senki sem látta. Ekkor villant be a tudatomba, biztos kiment a templomból. Pannát rábízva egy idősebb hölgyre, gyorsan kiszaladtam a templom előtti hatalmas tere. Továbbra is egyedül kutattam, s közben minden járókelőt megszólítottam, ismertetve velük is unokám elvesztését. Keresésem eredménytelennek tűnt. Már 30-40 perc is eltelt, amikor – mobilon – felhívtam a lányomat. Ő azonnal fia keresésére indult. Aztán felhívtam a rendőrséget, s a rendőri részletes kikérdezés (esetleírás, szeméyleírás stb.) közben futott „lélekszakadva” felém – a tér túlsó oldaláról – egy fiatal férfi az örömhírral!

A HÉV megállójában megtalálták unokámat, s most a felesége vigyáz rá. Azt hittem, hogy gyülekezeti tag, de ő közölte velem, hogy csak (a téren a sok megkérdezett közül) egy ember...

A történet Isten kegyelméből jól végződött.

Aztán eszembe jutott egy közel 2000 éves történet az irgalmas samaritanusról.

Félreértés ne essék, felelősségemet nem enyhítheti semmi. Teljes felelősséggel tartoztam és tartozom unokáim testi-lelki épségéért és biztonságáért is; viszont meglepő, hogy nem egy magát keresztyénnek valló, hanem csak egy járókelő, egy ún. kívülálló nyújtott segítséget. Ez az ember az én felebarátom. [Lk 10,36-37.]

Széll György

a Debrecen-Nagyterdei Református Egyházközség presbiter

NEHÉZ KÉRDÉSEK

E számunkban új rovatot indítunk „Nehéz kérdések” címmel, amelyben néhány önvizsgálatra (önismeretre) alkalmas kérdést szeretnék felvetni, és arról véleményemet közölni, hogy azt mindenki magában is megvizsgálhassa. Nem szükséges az én véleményemmel egyetérteni. Ezt akár meg is lehet írni.

Az első ilyen kérdés:

HOGYAN LÁTOD A VILÁGOT?

A szakemberek szerint az embereket – nagyon leegyszerűsítve – két csoportra lehet osztani. Az egyik csoport az, amelyik csak a külső, őt körülvevő események alapján ítéli meg a világot, a másik csoportnak van önismerete, tehát tudja, hogy melyek az ő hibái (=bűnei), és melyek a képességei, adottságai (talentumai). A vizsgálatok szerint az emberek többsége az első csoportba tartozik. Ezek a világban csak a rájuk ható rosszat veszik észre, sőt a világban mindent feketének látnak. Ezek a folyton panaszkodó, a világot nem szerető, az embereket csak hibásnak, bűnösnek látó emberek, akik úgy érzik, velük mindenki kitől, kárukat keresi. Vajon mi mennyit panaszkodunk másokra, a világra, az eseményekre?

Ezeknek az embereknek ajánlják ma azt, hogy járjanak önismeret megszerzésére szóló tanfolyamokra. Ezek a tanfolyamok lehetnek nagyon jók, és emberi szinten sokat segítenek abban, hogy saját magukat megismerjék, és ennek ismeretében az őket körülvevő világban is észreveggyék a szépet, a jót, a boldogítót, és azt, hogy nem mindenki az ő rovásukra akar bármit is cselekedni. Vannak persze olyan tanfolyamok is – mert hisz az emberi dolgokba mindig besettenkedik a gonosz –, amelyek rossz irányba vezetnek az önismeretre vágyó hallgatóságot.

Fontos tudni, hogy melyek a saját gyengeségeink, mert azt a világnak, másoknak is jobban megbocsátjuk, vagy legalább is felismerjük, hogy ezért más embereket ítélgetni nem szabad. De fontos tudni, hogy melyek az adottságaink, képességeink, mert ezekkel – ha jók – segíthetünk a másik embernek, valamiképp javíthatunk a világ állapotán. Kedves Testvérem, ismered gyengeségeidet, és adottságaidat? Használod azokat? Mert ha igen, akkor máris más-képpen látod a világot: nem csak feketének másokat, és mindenben megbántottnak magadat.

Nekünk, keresztyén embereknek azonban van egy olyan mércénk, amelyben a legvalódibb önismereti eredményre juthatunk. Ez pedig az, ha rátekinünk Jézusra, mint a keresztyén élet mintájára. Ha Őt látjuk, akkor észrevesszük bűneinket, és megbocsátjuk azoknak, akik velünk szemben bűnöket követnek el, sőt, Jézus tanítása szerint még imádkozunk is értük. De fel kell ismernünk azt is, hogy Isten milyen talentumokat bízott ránk és azokat forgatni kell, hogy majd az elszámoláskor Isten dicséretében részesüljünk, nehogy az egy talentumos példáját kövessük. Ezt az önvizsgálatot legjobb úgy gyakorolni, ha naponta olvassuk a Bibliát. Fontos ezt mintegy tükröként használni, de nem úgy, ahogy Jakab apostol írja: „...az Igének ne csupán hallgatói, hanem megtartói is legyetek, hogy meg ne csaljátok magatokat. Mert ha valaki csak a hallgatója az Igének, de nem megtartója, olyan, mint az az ember, aki a tükröben megnézi az arcát. Megnézi ugyan magát, de elmegy és nyomban elfelejti, hogy milyen volt. De aki a szabadság tökéletes törvényébe tekint bele, és megmarad mellette, úgyhogy nem feledékeny hallgatója, hanem tevékeny megvalósítója: azt boldoggá teszi cselekedete” (Jak 1,22-25).

Kedves Testvérem: Te is mindig csak panaszkods a világra, szomorú vagy, elkeseredett vagy, vagy arról ismernek meg, hogy Te a legnagyobb bajban is észre tudod venni Isten szeretetét és ezért rólad sugárzik a boldogság, ami megváltoztatja környezetet is? Meglátod, jobban szeretnek az emberek ilyenkor. Tarts naponta önvizsgálatot! Ismerd meg magadat! Jézusra tekintve, a Bibliát olvasva, és az abban foglaltakat nem csak elolvasva, hanem meg is valósítva.

Dr. Ritoók Pál

Az egyház a hívők anyja

Mivel azonban a látható egyházzal szándéksom szólni, tanítson az „anya” kifejezés minket arra, hogy mennyire hasznos, sőt elengedhetetlen számunkra az egyházhoz fűződő viszonyunk; mert nincs más út az örök életre, hacsak nem ez anya testében fogantattunk, nem általa születünk, és nem az ő emlője táplált minket; hogy ő megtart bennünket, és vezetése és irányítása alatt megőrizz, hogy mi, megszabadulván e halandó testtől, és angyalokhoz legyünk hasonlatosak.

Institutio IV, 1,4 (1559)

Kálvin János

Dunaszentgyörgy

Célunk: a hitvalló egyház

A dunaszentgyörgyi gyülekezetben hagyományosan a hónap harmadik vasárnapján délután olyan bibliaórát tartanak – esetleg meghívott előadóval –, melyen egy kiemelt témával foglalkoznak. Januárban ezt az alkalmat Szabó Józsefné presbiter áhitata vezette be, melynek alapigéje Máté evangéliuma alapján a kapernaumi százados története volt. Hangsúlyt kapott a feltétel nélküli hit és annak jutalma.

A megélt és másokért is cselekvő hitről tett biznyságot a meghívott vendég, dr. Judák Endre, aki Szövetségünkben a presbiteri képzés felelőse. Megbízása és önként vállalt szolgálatainak eredményeit a Református Presbiteri Füzetek sorozatait, az általa szerkesztett könyveket és megjelent írásait ismerhetjük. A PRESBITER c. folyóiratunk előző számában összefoglalta a hitvalló egyház jellemzőit és azt, hogy az Észak-Pesti Egyházmegye kisköreiben ez hogy valósul meg és mi hiányzik belőle.

Itt, Dunaszentgyörgyön személyesen mondta el ennek tíz éves tapasztalatait. A testvéri közösség kialakításának, fejlődésének bevált eszköze a presbiterképzés minden alkalma, mely lehet konferencia, csendesnap, bibliaiskola, vagy egész napos családi program. Mindegyiken megélhetünk a hitvalló egyház kegyességi gyakorlatából több vonást is: a hetedik nap megszentelését, a bibliatanulmányozást, a biznyságtételt, imaközösséget, szeretetszolgálatot.

Ezeknek legalább a csírája megvan a gyülekezetekben, de legyen az a célunk, hogy testvéri közösségekben rendszeresen ezt gyakorolva, másokat is az Igéhez szeretve hitvalló életet éljünk! Családtagjainkkal együtt.

A gyakorlat azt bizonyította, hogy célszerű először egyházmegyei képzéssel kezdeni. Ahogy megismerjük ennek gyakorlatát – a Presbiteri Füzetek javaslatai alapján –, érdemes kiskörökre lebontva folytatni. A szervezők felhasználhatják úgy a kidolgozott témák anyagát, hogy nem csak az előadók, hanem egy-egy kérdésre válaszoló presbiteriek is felkészülnek lelkipásztoraik segítségével. Így tudásban, hitvallásban és egymás iránti megbecsülésben együtt gyarapodunk.

Adja Isten, hogy a hitvalló egyház a mindennapokban természetes életforma legyen!

Mester Lajosné

XX. századi „gályarab”-prédikátorok

Szutor Jenő

(1890-1950)

Beregszász és Szutor Jenő neve elválaszthatatlan egymástól. Budapesten élő beregszásziak – akik egész fiatalon kerültek el szülőföldjükről – Beregszász neve hallatára Szutor tiszteletes úr nevét emlegetik, s nem Fedák Sárít... A város – ma is Kárpátalja fővárosa – nagy, és küzdelmes múlttal rendelkezik. A reformáció jelentős központja.

Szutor Jenő Kölcshán született egy lelkészcsalád 9. gyermekeként. Szatmáron volt gimnáziumi tanuló, teológiai tanulmányait Debrecenben, Halléban és Bázelen folytatta. Segédlelkései éveit messze délen, Nagyikindán, majd Nagybánán és Beregszászon töltötte. Három éven át a nagylónyai egyházközség lelkésze.

Beregszászon 1918-ban az osztrák hadvezetés elrendelte hadi célra a harangok elkobzását. A templom rézlemezborítását is elvitték volna, de bontás közben a torony kigyulladt. A templom teljesen leégett. Az idős lelkész lemondott. E katasztrofális helyzetben, ráadásul az impériumváltás idején, az egyházközség korábbi segédlelkészét, Szutor Jenő nagylónyai lelkészt hívta meg. Ő a nagy bajok tudatában és az uralomváltás ellenére 1920. február elsejével elvállalta a meghívást. A templomot teljesen újjá kellett építeni. Ez néhány év alatt nemcsak, hogy megtörtént, de vadonatúj gyülekezeti házat is építettek. Sőt, a jövőre gondolva bizonyos jövedelmet biztosító emeletes lakóházat is építettek.

Ez azonban még csak a külső újjáépítés. Beregszász a kárpátaljai magyarság székvárosa lévén Szutor Jenő még sok más feladatot is felismert. S itt kezdődött a baj. A csehszlovák állam családostul kiutasította az országból. Azonban nem telt bele egy év – különböző intervenciók hatására – visszatelepülhetett szolgálati helyére. Ez a döntés olyan lelki elszántságot tükröz, ami ritka embereknél mutatkozik meg. Idővel minden célkitűzése megvalósult.

A templom szebb lett, mint volt. A gyülekezeti élet kiterelvényesedett. Nagyarányú ifjúsági munka kezdődött. Ki viselte volna egy tekintélyes város sokszoros diaszpórában élő ifjúságának ezernyi gondját, mint az egyház? Különböző csoportszer-

veződések jöttek létre az egyházközségen belül. Asszonyok, férfiak, leányok, legények megtalálták az utat Istenhez és egymáshoz. A város szegényeinek gondozása is szervezett kereteket kapott. Mi több, a város közléte nemcsak kivirult, de egész Bereg megye kárpátaljai részére kiterjedt. Tévőleges része volt a gimnázium, a könyvtár, a kaszinó és a színház szervezésében: nyelvében él a nemzet!

Az 1910-es népszámlálás szerint a városnak 12 954 lakója volt. Ebből magyar 9377, vallási megoszlás szerint a magyarok: római katolikus 2163, görögkatolikus 1289, református 3341, izraelita 2770.

A háború módosított ezen az arányon. Még inkább a cseh, majd a szovjet uralom. Szutor Jenő életében azonban ez a statisztika megfelelt a tényleges helyzetnek. Mindenesetre valamennyi felekezet vezetője szoros kapcsolatot ápolt Szutor Jenővel, aki a beregszászi közélet „spiritus rectora”. A református egyháznak pedig igeszoigálataival, mind személyes lelkipásztori adottságaival élesztője, szép eredményeket felmutató lelki atyja.

1950-ben már hatvanéves. Ekkor már hatodik éve tart a szovjet uralom. Számos lelkész társát már letartóztatták, száműzték, s nem egyet megöltek. Már erősen érezhető, hogy a lelkései kart megtizedelték, sőt megötdölték. Szutor Jenőt még egy ideig túrik. Ehhez talán hozzájárul a gyülekezet szeretete, és az általános közbizalom. Pedig ez mindennél veszélyesebb. Kommunista szemmel nézve a hanyag, korrumpálható, népszerűtlen lelkész a „legjobb” pap. Zsarolható és mindenre felhasználható.

Szutor Jenő egyik napról a másikra eltűnik. A Beszpeka ungvári börtönének falai tudnának erről a legtöbbet beszélni. Egyik szintén bebörtönzött, majd szám-

űzött lelkész társa, aki túlélte a borzalmat, közös cellába került Szutor Jenő rabtársával. Ez beszélt neki a folyamatos kínvallatásról. Erre alapozva akartak egyfajta koncepciót pert indítani. Egyik nap, mikor visszalökték a cellába, a máját fájlalta. Csak ennyit tudott mondani: ezek tönkretettek engem.

Ez az eset a letartóztatása utáni közeli időpontban történt. Innen még elvitték ismeretlen céllal. A lembergi börtönkórházban hagyták vissza. Itt nagy kínok között hamarosan meghalt. Erről hivatalos tájékoztatást mind a mai napig nem kapott senki. Holtteste ismeretlen helyre került. A lembergi kórházban történeteket egyedül Szimonyák Miklós ruszin tanító mint szemtanú tudta tudatni.

A bolsevik-liberális-szocialista vallásellenes propaganda fő érve volt, hogy a papok ostobák, s csak tudatlan emberek lesznek hívők. *Szutor Jenő szomorú esete is azt tanúsítja, hogy a kommunista titkoszolgálatok milyen hatalmas apparátust foglalkoztattak azzal, hogy felkutassák és megsemmisítsék a komolyan gondolkodó és felelősen cselekvő embereket, népükért élő Krisztus-tanítványokat. Hiszen ők a hitetlenség terjesztésének és a nép elbutításának akadályai.*

Dr. Papp Vilmos

Gondolatok a hitről

„A hit mindent kipótol, helyrehoz – de a hitet nem pótolja semmi!” (Ravasz László)

„Csak az tud hinni, aki szeretni tud.” (J. H. Newman)

„A hit útján is adódnak sötét kanyarok!” (E. Stein)

TESTVÉREINK

„Egy úr, egy test, egy hang”

Híradás Thaiföldről

Ismeretes számunkra, hogy a keresztyén világ részben nagy felekezeti szervezeteiben éli a maga történelmi, hitvalló életét, részben pedig felekezeti és nemzetközi világszervezeteiben kapcsolódik egymáshoz. Ilyen hatalmas protestáns szervezet az Egyházak Világtanácsa (World Council of Churches), illetve a Református Világszövetség (World Alliance of Reformed Churches).

Hasonló nagy jelentőségű a *Világ Evangéliumi Szövetség* (World Evangelical Alliance), amelyik mintegy hárommillió egyházi, gyülekezeti közösséget fog egybe. Ebben a világszervezetben a meghatározó szempont első rendben a személyes elkötelezettségből származó, egyetemes célokért, Isten országáért folyó munkálkodás. Európában 36 országban van helyi szervezet, így Magyarországon is (*Magyar Evangéliumi Aliansz*).

Megosztott világunkban nagy ajándék, hogy az említett világszervezetek egyre szorosabb kapcsolatot tartanak egymással és a személyes kapcsolatok útján sok kívánatos átfedés is kimunkálódott a szervezetek között.

Így volt érthető és örömdetes, hogy a Thaiföldön megtartott világkonferenciát (2008. okt. 25.-nov. 1-ig) a világ minden jelentős protestáns szervezete, sőt a Vatikán is külön levélben köszöntötte. A Református Világszövetség pedig *dr. Setri Nyomi* főtitkáron keresztül személyesen is képviseltette magát, kinek köszöntését is hozhattam egyházi vezetőink felé.

Dr. Setri Nyomi

A konferencia fő témája az „Egy Úr, egy Test, egy Hang” jelmondatban kapott összefoglalást. A 120 országból érkezett delegátusok, előadók az egység, a felelősség és cselekvés vonatkozásában fejtették ki üzeneteiket, földrészenként és országonként részletezve a keresztyénülődözés megdöbbentő és mégis oly sokszor elfelejtett tényét is (évente átlag 200 000 élet pusztul el keresztyén hitvallása miatt). Az elmúlt évszázadban a világ nagyobb keresztyénülődözés volt, és több áldozatot tarthatunk számon, mint a keresztyénség eddigi egész történetében.

Megdöbbentőek voltak a korábbi, viszonylag békeséges világvallások elvadulásáról szóló beszámolók (buddhizmus, hinduizmus), és a földrészenkénti és országos háborúkról, polgárháborúkról szóló hírek. Nehéz hallani a szegénységnek, a betegségeknek, járványoknak (AIDS) robbanásszerű növekedéséről (fél milliárd ember naponta hajléktalanul, éhesen fekszik le valahová). Hihetetlen mértékben megnőtt a menekülő emberi világ száma: 1960-ban az ENSZ még csupán 1,4 millió menekültet tartott számon szerte a világon. Ez a szám 1992-re már 18,2 millióra nőtt. Ennek a tömegnek a 17%-a ráadásul jelentősen gazdagabb, de ellenségeskedő országokból menekült. A számok azóta is drasztikusan nőnek. Így érthető az a megrázó, de megbízható adat is, hogy a II. világháború befejezése óta több emberi élet veszett el háborús hadicselekmények következtében, mint a két világháborúban együttvéve.

Hogy ebben a világban milyen szenvedésben élnek nők és gyermekek, alig elképzelhető. Hogyan robotolnak milliós számra alig 10 éves, sőt kisebb gyermekek és hogyan adja el a világ gyermekeit, leányait, sőt fiait szintén milliós nagyságrendben a szexiparnak, és az ezzel együttműködő kábítószeriparnak – mind megdöbbentő előadásban és dokumentáltan kapott beszámolást.

Nem csodálkozhatunk eléggé azon, hogy ebben a démonizálódó világban hogyan ragyog fel és terjed az evangélium világossá-

„Krimi” a Bibliában

Olvasandó: Máté 2,1-18

A megszületett Jézus nagy veszélyben van: Heródes halálra keresi. A napkeleti bölcseket szeretné a király felhasználni arra, hogy elvezessék a zsidók megszületett királyához, hogy eltegye őt az útból. A napkeleti bölcsek azonban kijátsszák a király ravaszkodását és más úton térnek haza.

A napkeleti bölcsek látogatásának emléket azonban megzavarja az isteni parancs: azonnal el kell indulni Józsefnek, Máriának és az újszülött Jézusnak Egyiptomba, nehogy Heródes megtalálja őket. A menekülés sikeres.

Ki is volt ez a Heródes? Josephus Flavius, a zsidó-római történetíró félelmetes képet ad

erről a zsarnok királyról. Igaz, sokat építkezett – ma így mondanánk, „állványimádó” volt –, de alapvető jellemvonása a hatalomféltés, aminek mindent alárendelt. Flavius leírja, hogyan ölette meg három fiát, amikor gyanú merült fel arra, hogy trónjára pályáznak; nem ismert semmi korlátot eszközei kiválasztása során. Bizonyára voltak „hűséges emberei”, akik szolgálatában mindenre képesek voltak. Ilyenek – sajnos – minden zsarnok körül akadnak...

Nem ír erről sem az Írás, sem Flavius, de könnyen elképzelhető, hogy Heródes megbízta „hűséges embereit”, hogy nyomozzák ki a Gyermekek hollétét és a szokásos módszerekkel likvidálják, nehogy újabb trónkövet-

lő léphessen fel országában. Felmerül az emberben a gondolat, hogy miért is kellett a Gyermekeknek istállóban születnie? Kétségtelen, hogy ezzel az embersors egyik legnehezebb formáját, a hajléktalanságot kellett megélnie csecsemőként, de lehet, hogy Isten más miatt is intézte így a dolgot.

Ha ugyanis király született, akkor Heródes „hűséges emberei” először Betlehem előkelelő, legalábbis jómódú családjai körében keresték, nem gondolva arra, hogy a születés körülményei ilyen megalázóak lehetnek. Később azután elterjedt a hír a pásztorok, majd a bölcsek látogatásáról és bizonyára azok, akik a kis Jézust halálra keresték, kiterjesztették a nyomozást a méltatlan helyekre, bi-

A NAGYVILÁGBAN

ga, hogyan növekedik robbanásszerűen a keresztyénség az ázsiai, afrikai és dél-amerikai földrészekben. Nekünk is meg kell erősödünk itt Európában és Magyarországon is. Misszióivá kell válnunk, és bezárt gondolkodásunkból ki kell lépünk – legalább tájékozódásban, de imádságban is – az Evangélium front-területei felé.

Pápua Új-Guinea területi képviselője

Hiszen ezek a hírek, a jó hírek is az evangélium terjedéséről az Úr Jézus Krisztus visszajövetelére utalnak, mely a világ életének egyetlen nagy megoldása lesz, de addig tennünk kell a reánk bízottakat és együtt kell imádkoznunk, kérnünk: *bizony, jövel Uram Jézus!*

- SZD -

zonyára az istállókra is. Ezért kellett azután a Szent Családnak sürgősen Egyiptomba menekülnie.

Mi sem jellemzi jobban Heródes dühét a keresés sikertelensége miatt és eszeveszett hatalom-féltését, mint a Betlehemből és környékén élő összes ártatlan kisgyermek megölése.

Isten sokféle módon óvta Fiát és családját ennek a zsarnoknak a dühétől. A mi életünkben is vannak sokszor megalázó, érthetetlen élmények és nehéz azokat elfogadni Isten kezéből. A betlehemi események azonban arra tanítanak, hogy az Ő akaratából történő dolgoknak lehetnek, vannak számunkra olyan vonásai, amire talán életünk végéig sem jövünk rá, mégis a javunkat szolgálták.

SzS

A harmadik Orosz Református Nemzetközi konferencia Szentpétervárott

Lapunkban ismételten törekedtünk tájékoztatást nyújtani az Oroszországban születő és növekedő református gyülekezetekről. Történelmileg vannak előzményei a mostani református bontakozásnak. Péter cár európai tanulmányi útján a hollandiai reformációval is megismerkedett és nyitottá vált kálvinista keresztyének befogadására. Ezt megelőzően angol és holland kálvinista kereskedők már a XVI. században településeket alapítanak Holmogor térségében, majd 1616-ban Moszkvában, Mihail Fedorovics cár uralkodása alatt református templomot is építenek. Ma is látható a szentpétervári holland református templom is a későbbi időkben. *Az 1864-es adatok szerint mintegy 60 000 református élt Oroszországban és 38 lelképásztossal 38 gyülekezet volt ismert szerte az országban.* Ugyancsak 1864-ben Moszkvában 1200 olyan lelket számláltak, akik kálvinista nézetűeknek vallották magukat. (Az adatok Bartha Béla ref. lelképásztor dolgozatából származnak.)

Az 1812-es tűzvész sajnos a feljegyzések és dokumentumok egészét megsemmisítette és a forradalom minden további tevékenységet megakadályozott. Csak a Baltikum és Nyugat-Ukrajna területén maradt meg törvényen kívül egy-egy közösség az üldözés alatt is.

Ilyen formán a mai református jelenség – bár nem történelmi háttér nélküli – mégis egészen újnak tekintendő. *A moszkvai csoportot erős dogmatizmus jellemzi, míg a szentpéterváriak inkább missziói közösség. Tver, a két hatalmas város között, a maga 700 ezres tömegével kisvárosnak számít, de mégis a mai orosz református teológiai munkásság meghatározó helye.*

A 2008. dec. 5-7. között megrendezett harmadik konferencián – a szervezők meghívására – jelentős magyar delegáció vett részt. Kárpátaljáról Horkay László ny. püspök és Szeglényi Péter (Kijevben végzett ref. lelképásztor), George de Weis missziói lelkész és a munkácsi ukrán református gyülekezet gondnoka volt jelen. Magyarországról Szövetségünk elnöke és főtitkára, továbbá dr. Kis Boáz, a Magyar Népfőiskolai Collegium elnöke és Kókay Csaba ref. lelképásztor a tiszáninneni református rádió munkatársa. Jelen volt még Choi Young, cigány-misszionárius lelkész Koreából, magyarországi munkatársunk.

A konferencián M. M. Polubojarinov, a „Krisztus Fénye” szentpétervári református gyülekezet lelkésze elnökelt, kiválóan. Az előadók közül kiemelkedett C. Plantinga jr., az Észak-amerikai Kálvin Szeminárium elnöke, aki „Keresztyén erények: könyörületesség, alázat, képesség megbocsátani annak, aki megbántott” címmel három előadást tartott, valamint J. D. Kasirszkij lelképásztor Tver városából, számos könyv és cikk szerzője, „Személyes viszonyítások: befejezetlen párbeszéd” és „Gyakorlati kérdések” címmel szolgált a konferencián. Egyik kiváló könyvének címe: „A lelképásztor feljegyzései” nemrég jelent meg. Elnökünk „A megbékélés szolgálata” címmel tartott előadást, főtitkárunk pedig Szövetségünk életéről tartott rövid beszámolót.

Ránk, akik ott voltunk, óriási benyomást tett, hogy Oroszországban létezik és gyarapszik a református egyház. Felejthetetlen élmény volt oroszul együtt énekelni velük ismert énekeinket és együtt imádkozni a Miatyánkot. Urunk kegyelméből élnek és tesznek bizonyosságot egy olyan társadalomban, amely a kommunizmus „államvallása”-tól elfordulva, keresi életének értelmét és támaszát és református testvéreink abban segítenek embertársaiknak, hogy ezt megtalálják. Azzal búcsúztunk tőlük, hogy imádságainkban számon tartjuk a ma még nem nagy létszámú (mintegy 15 000 főből álló) gyülekezetet és kapcsolatunkat nemcsak Kárpátalján keresztül, de közvetlenül is igyekszünk ápolni.

A volt sárospataki teológus, Vass Károly – Isten segítségével – ebben az évben kap ígihirdetői felhatalmazást. Szeretettel igyekezett mindenben segítségünkre lenni és azt is elmondta, hogy világi egyetemen, egyháztörténeti szakon kívánná tanulmányait folytatni.

Nagy ajándék volt a kievi holland ref. teológia igazgatójával találkozni (Joss Colein-nel) és az odeszai erős, presbiteriánus képviselőt is megismerni.

A Szentpéterváron munkálkodó koreai ref. misszionáriusok (8 család) vendégszeretétét is megtapasztaltuk. Horkay László püspök úr és elnökünk vasárnap még orosz és koreai orosz gyülekezetben is végeztek ígihirdetői szolgálatot.

Alázattal, de Isten iránti hálával mondhatjuk, hogy ennek a mai, egyedülálló orosz egyháztörténeti jelenségnek a Magyar Református Presbiteri Szövetség meghatározó támogatója és kapcsolatépítője.

Dr. Szilágyi Sándor
D. Szabó Dániel

Jól vannak-e a testvéreid és a nyáj?

Menj és nézd meg, hogy jól vannak-e a testvéreid és a nyáj. Azután számolj be nékem! (1Mózes 37, 14) Jákóbnak erre az atyai kérésére mélyen prófétai, messiási kijelentésekkel egybecsendülően hangzik József válasza: „Kész vagyok rá”, vagy a Károli fordításban: „Ímhol vagyok”.

Az Úr őrizzen meg mindnyájunkat, hogy megkísértett állapotunkban fel ne törjön szívünkben a gyilkos válasz: „Avagy őrizője vagyok-é én az én atyámfiának?” Első hallásra milyen távolinak tűnhet szívüktől ez a válasz, de életgyakorlatunkban, a megfogant magzat életéért, a szórványban élő közösségeikért, s a leszakított nemzet-testekért hordozott felelősségünk dolgában mennyi fájó „avagy” jelenik meg. Hiányzó javainkat hosszan sorolhatnánk, de nincsen nagyobb deficitünk semmiben, mint abban a készségben, hogy felkeljünk és megnezzük: jól vannak-e testvéreink és a nyáj?

József válasza azért olyan példaértékű, mert sejthette, hogy ebben az útban kockázat is van. Az álmokért, látásokért, a kinyilatkoztatásokért viselt kockázat. „Ímhol jó az álomlátó! Most hát jertek, öljük meg őt”. Milyen elviselhetetlen a mennyei látás óemberi szívüknél! És egy lemeztelenített, kúba dobott testvértől meg sem rezzen olykor a napi életgyakorlatunk: „Azután leülének kenyerezni.”

Az Ige a realitásokkal találkozhat. S fogadjuk el, hogy nem minden helyzethez, és nem minden közösséghez könnyű közelebb lépni. Azért a meghatározó erő sem nem a vonzásban, sem nem a taszításban van, hanem az Atya küldésében és az engedelmségben. Szomorú jelenség, hogy számos ifjú élet, ki arra hívatott, sőt arra készült, hogy pelikánként, vagy hollóként másokat tápláljon, intellektusának és ragyogó felkészültségének aranyketrecében kanári madárként zengedez, soha nem ismerve meg a szél vagy a zöld ágra szállás erejét és gyönyörűségét.

Szövetségünk alapításában és újraalapításában mindenkor hallotta és ismételt meg is hallotta ezt a küldést. Méltatlan lenne nem bevallani erőtlenségeinket vagy akár engedetlenségeinket, mégis hálásak lehetünk sok-sok testvér-keresésünkért.

Jákóbnak, az Atyának örök kérdése ez: hogy van a testvériünk és hogy van a nyáj? Ha ez a kérdés személyesen is meghallottuk és elég alázatosak tudunk maradni, akkor mindnyájan kaphatunk valamit a józsefi megbízatásból. Kit a szomszéd házáig vagy utcáig, kit a határon túlra visz el a küldés. Jó tudnunk, hogy a szolgálat értékét nem a kilométerek mérik, hanem a keresésben való elkötelezettség és hűség. A nyáj helyzete, állapota külön is nagy kérdés! József ott, akkor el sem jutott ennek megkérdezéséig, de ez nem jelentette azt, hogy ez a kérdés és benne a megbízatása elhalt, elveszett volna. Csak a „programozás ideje” és nagysága változott meg és kapott birodalmi léptéket, a megbízatás maradt.

Bizonyos, hogy a szabadabb mozgás nagy ajándékában, a határokon átjárás lehetőségében a felelősségünk is megnőtt. Kapcsolódási pontok, együttlétek számtalan alkalma tárult fel. Jöviünk és megyünk, de nagy kérdés, hogy vajon mindig küldetésben járunk-e?

Eljutunk-e olyan riasztó világokig, közösségeig, melyek az Atya révén mégis megkeresendők? Van-e bátorságunk felvállalni, hogy Szövetségünknek minden körülmények között föl kell mérnie, hogyan is vannak körülöttünk atyánkfiái, embertársaink, és mi magunk is hogyan vagyunk?

„Hozz hírt nékem” – Istent érdeklí azoknak az állapota, akikhez küldettünk. És a dolgok akárhogy is végződnének egy-egy időre, tudnunk kell, hogy a végső, meghatározó találkozás lehetősége az Ő kezében van. Nem veszíthetjük el annak a reménységét, hogy nehéz, végzetesnek látszó fordulatok közepette és után, az Úrban kapott egyházi közösségünk a Magyarországi Református Egyházon és benne a Presbiteri Szövetségünkön át Isten kérdése, keresése eljuthat az egész nemzetig, elvadult világokig is.

József az előkép volt, Krisztus a beteljesedés, aki a mi megkeresésünkben nemcsak eladott, de keresztre is feszített, és fel is támadt. Az Atya küldését azért most rajta keresztül és tőle halljuk, akinek adatott minden hatalom mennyen és földön. Ne féljünk azért kockázatot vállalni a keresés szolgálatában!

Dr. h. c. Szabó Dániel

Gondolatok Ravasz Lászlótól

„Legnagyobb vereség a világon: megszokni a rosszat.”

„Az előítéletek a sátán ablaktáblái, amelyekkel elzárja előlünk a felkelő Nap fényét.”

„Vigyázzatok, aki napról-napra nem szentelődik, az napról-napra züllik!”

Kitekintő

Biblia és üzlet – keresztyén vezetők kongresszusa

Február 26-28. között jelentős esemény színhelye volt a németországi Düsseldorf. Itt került ugyanis sor a keresztyén vezetők kongresszusára a gazdasági válság kellős közepén. A kongresszus témája, mottója: „Értékekkel a vezetésben”. A keresztyén vezetők csúcstalálkozójára 3000 résztvevőt vártak. Több mint 200 információs standot állítottak fel, ahol ismert szakértők mondták el véleményüket, és 60 szemináriumban foglalkoztak a gazdaság és a keresztyén értékek témakör taglalásával. A fontos kérdéskörök között találunk ilyeneket: gazdaság és etika összefüggése, hittel a munkahelyen, keresztyén vezetési elvek, a vállalkozók és a munkaadók társadalmi felelőssége, a munka és az élet egyensúlya. Az előadók között neves és ismert szakemberek voltak, például Jürgen Rüttgers észak-rajna-vesztfáliai miniszterelnök, Hermann Gröhe kancelláriaminiszter, Nikolaus Schneider egyházelnök (Rajnai Protestáns Egyház), Joachim Meisner kardinális érsek. Horst Marquardt, a Keresztyén Vezetők Kongresszusának elnöke szerint kiváltképpen a válságos időkben van szükség a gazdaság és a társadalom területén keresztyén vezetőkre. Ők nem fogják feladni a dolgokat, a vezetéshez szükséges bátorságot és optimizmust keresztyén hitükből nyerik. A keresztyén értékeknek újra gondolását szorgalmazta az elnök 2009-re és a következő évekre. Ezek közé sorolja a több ösztönözést, megbízhatóságot, gondoskodást a munkatársakról, az ügyfelek bizalmának megőrzését, a felelős bánásmódot a forrásokkal, a szorgalmat és a takarékoságot. Hiszen a business (biznisz) és a Biblia nem zárják ki egymást! (pro-medienmagazin.de – dr. békefy)

Fohással a pénzügyi válság ellen, ebéd helyett imádkoznak a londoni bankárok

A legújabb pénzügyi válságnak sajátos kísérő jelensége: a londoni bankárok elkezdtek imádkozni. A St. Helén templomban keddenként délidőben 250-300 bankár, pénzügyi szakemből és a banki világ ügyintézői, biztosítási ügynökök tűnnek fel.

A templom a brit metropolisz belvárosában található. William Taylor lelkész és a gyülekezet a déli istentisztelet mellett közös étkezésre is hívja a látogatókat. A pénzügyi válság kirobbanása óta a lelkész azt figyelte meg, hogy az emberek készségesebben szembesülnek Istennel és a hit kérdéseivel. „Ezek az emberek évtizedeken át hittek a kapitalizmusban, s most egyszerre csak elbizonytalanodtak” – mondja Taylor tiszteletes. Most az a komoly kérdésük: miben higgyenek ezután? (pro-medienmagazin.de – dr. békefy)

Ima a vasárnapért

Mennyei édes Atyánk! Köszönjük ezt a mai vasárnapot. Te megengeded, hogy munkánk végeztével megpihenjünk, hogy megszólíthassál minket, és érettünk cselekedhessél. A Te élő Igéd által gyűjtöttél egybe bennünket a mi Urunk Jézus Krisztus által. Maradj hát velünk, és vezess minket a Te Lelked által a Te Fiadhoz, hogy ugyanazon Lélek által ő vezessen bennünket tehozzád.

Kérünk Téged, maradj egyházaddal itt és mindenhol e világon. Elsősorban azokért az egyházakért imádkozunk, melyek kísértés, üldöztetés és elnyomatás alatt szenvednek, valamint szerte a világban szorongatott népedért, Izraelért. Imádkozunk iskoláinkért, azoknak tanáraiért és tanítóiért. A bölcsességnek kezdete a Te félelmed. Ne oltsd ki a fényt, melyet egykor Te magad gyűjtöttél, és oly régóta őrzöl. Erre kérünk Téged, nem a mi érdemünkért, hanem a Te irgalmasságodért. Azokért is imádkozunk, akik keményen megharcolnak a mindennapi kenyérért. Imádkozunk ifjúságunkért, a betegekért, a haldoklókért, az eltévelyedettekért, a foglyokért, az aggódó és szomorú emberekért. Légy kegyelmes a Te népedhez, segíts minket, és áldd meg, Urunk a Te örökségedet!

Köszönjük, hogy mindezeket eléd vihetjük, és hogy bizonyosak lehetünk, hogy Te máris meghallgattál minket. Ámen.

Barth Károly

Szeresd!

Ha elmegyek, mert én is elmegyek,

Szeresd, URAM, a gyermekeimet!

Légy védelem, mint eddig is, nekik,

Fedezd el és bocsásd meg vétkeik

A KRISZTUSÉRT!

Hisz egyszülött FIAD

A bűneim s a bűneik miatt

Az életét értük is adta ott.

TE légy velük ma is, FELTÁMADOTT,

Minden napon... az unokákkal is...

Mindegyikük' öleld át, hogy ha hisz,

S ha tévelyeg, süket, vak némelyik,

Kegyelmesen várd, míg – megérkezik!

Füle Lajos

NYITOTT SZEMMEL

„Egyet tudok”

Jn 9,1-38

– Te mindenestől bűnben születél, és te tanítasz minket? – dühöngtek a saját bölcsességükről meggyőződött írástudók (=Ószövetség teológusai), s az őket szájtátva hallgató híveik... Mert ugye felháborító, hogy valaki csökönyösen a saját tapasztalatából indul ki, abból von le következtetéseket („Egyet tudok, noha vak voltam, most látok”) ahelyett, hogy őket, a „szaktekintélyeket” respektálná!

...Valahányszor a Bibliaolvasó Kalauz szerint János evangéliumát olvassuk, engem lenyűgöz ennek az egyszerű, de józan embernek (ti. a gyógyult vakonszületettnek) rendíthetetlen állhatatossága, s a megtapasztalt kegyelemről való kitartó bizonyágtétele, kiállása az önhiitt „okosokkal”, s az őket szolgai módon követő gyülekezettel (ahonnan őt ki is rekesztik) szemben! Semmi kételkedés nincs benne, Gyógyítójával szemben!

Minél jobban meg akarják ingatni őt hitében, annál keményebben válaszol, egyenesen rájuk pirít: „Éppen az a csodálatos, hogy ti nem tudjátok...” A történet megkoronázása az, hogy amikor Jézus megszólítja, feltétel nélkül hisz benne!

De jó lenne, ha mi, mai keresztyének is ilyen megingathatatlanul, kételkedések nélkül ragaszkodnánk Urunkhoz, aki elhívása kegyelmében részesített bennünket. Ma divatos felfogás szerint a modern gondolkodó ember kételkedő is. Ezzel szemben mondom: ha a kegyelmet már megtapasztaltuk, ha Urunk szeretete már megélt valóság életünkben, akkor indokolatlan bármiféle kételkedés az Ige valósága felől! Igaz, Jézus a korábbi bizonyosságok (naini ifjú, Lázár) ellenére kételkedő Tamásnak adott újabb bizonyítékot – de mennyyel jobb a névtelenül szereplő gyógyult vak példáját követni...!

Kövespataki László

1 Neki ajánlotta Lukács evangéliumát és az Apostolok Cselekedeteiről írott könyvet. Arra lehet következtetni a megszólításból, hogy magas rangú személy lehetett, talán római szenátor vagy helytartó. Hogy hívják őt? (Luk és ApCsel ír róla)

2 A 12 tanítvány egyike, Máté és Márk evangéliuma is említi őt. A Lukács evangéliumában és az Apostolok Cselekedeteiről

írott könyvben Júdásnak is nevezi az Írás. Jakab fia. János evangéliuma nem említi. Mi a neve?

3 Dávid lánya. Amnon nevű féltestvére szenvedélyesen beleszeretett. Azért, hogy közelébe jusson, betegnek tette magát, hogy ez a hölgy ápolja. Megerőszkolta őt, meggyűlölte, és szolgálóival kidobatta. A new yorki Metropolitan Múzeumban látható festményen Amnon késsel fenyegeti meg őt. Ki volt ez az ószövetségi nő? (Lásd 2Sám)

4 Antióchiai pogány-keresztény, aki Pállal együtt részt vett a Kr. u. 48-ban tartott jeruzsálemi zsinaton, ahol a körülmetéletlenek felvételéről volt szó a gyülekezetben. Pál mind zsidókat, mind pogányokat befogadott. Elkísérte Pált második nagy missziói útjára és egyik legfontosabb munkatársa lett. (2Kor; Gal és 2Tim-ban olvasunk róla)

5 Ki volt az első keresztény mártír? A hét diakónus egyike volt, akit a 12 apostol választott ki. Missziói tevékenysége miatt elűzték Jeruzsálemből és megkövezték. Rembrandt lefestette mártírhalálát (Lyon, Szépművészeti Múzeum). A Vatikáni Múzeumban őrzik Giorgio Vasari festményét, ami szintén megkövezését ábrázolja. Ki ő, s hol olvasunk róla?

6 Az Újszövetségben gyakori férfinév, de az Ószövetségben is előfordul. Van, akinek ehhez a nevéhez hozzátesszük: a zélóta, másnál azt, hogy leprás, aztán van, akinél származási helyét is említjük, Jézus testvérei között is van egy, aki ezt a nevet viseli. De

Ki kicsoda a Bibliában?

Bibliaismereti kvíz-sorozatunk V. fordulója

van, aki pénzre akarta változtatni kegyelmi ajándékát. Melyik ez az egy közös név?

Az előző, karácsonyi kérdések helyes megfejtése: 1. Keresztelő János; 2. Anna, Fánuel lánya; 3. az agg Simeon; 4. Zakariás; 5. Malakiás; 6. József, kétszer is.

Megfejtők: Balla József, Cigánd; Borsodi István, Visegrád; Csatlós István, Bés/Szlovákia; Csetvei János, Kalocsa; Dócs Györgyné, Cigánd; Enyedi Barnabás, Sátoraljaújhely; Enyedi Imréné, Hajdúhadház; Fodor Albert, Sátoraljaújhely; Gecse Bertalan, Sátoraljaújhely; Géresi Ferenc, Vajdácaska; Hajjas Gyuláné, Budapest; Istráb József, Törtel; Kanalic Gábor, Sátortereny; Karacsi Zoltán, Túrístvándi; Kiss P. Andorné, Nagyvarány; Kolozsváry Bálint, Budapest; Lázár Istvánné, Vajdácaska; Mészáros Bálint, Miskolc; Nevada Mátyás, Budapest; Orbázi Imre, Tiszaújváros; özv. Rehor Lászlóné, Vajdácaska; Sípos Károlyné, Balatonkenese; Surányi Károly, Barabás; Szabó Gizella, Tatabánya; Székely Tamás, Mernye; Széll György, Debrecen; Szilassy Péter, Budapest; Tolvaj Sándor, Debrecen; Újvári László, Nagyvarány; Varga Lászlóné, Mernye; Zóka Benjámin, Pécs.

Az újabb megfejtéseket kérjük a következő lapzártáig, **2009. március 2-ig** Szövetségünk irodájába eljuttatni. 1092 Budapest, Ráday u. 28. „Bibliai kvíz”

Dr. Békefy Lajos
Dr. Békefy-Röhrig Klaudia

Hétköznapi hitvallók (26.)

Szép számú onokája csak Ida mamának szólította Kozma Lászlónét. Így azután lelkipásztora és maroknyi kis gyülekezete is így hívta. Pákán lakott idős édesanyjával a megüresedett erdőszlakban. Féltucat református élt a községben. Havonta egyszer volt istentisztelet. Ilyenkor a kissé odább élő unokák is résztvettek a közösségben.

Hogyan kerülhetett sor arra, hogy ebben a határmenti zalai szóránfaluban református istentisztelet legyen? Ida mama valahol Szabolcsban volt tanítónő. Férje erdőmérnök. A létező szocializmus rövid – hála Istennek tiszavirág életű – delelőjén válaszút elé állították: vagy tanít, vagy templomba jár. A kettő együtt nem megy. Ő a templomot választotta. Férjével is kötekedtek. Így hát elköltöztek a távoli zalai községbe, ahol hajdan szép nagy grófi vadászcastély volt. Itt laktak.

A vörös pártvezérek urasági pózokat vet-

tek fel. Egy valamirevaló pártvezérnek puszkája is kell hogy legyen. S ha már van, akkor vadászni is kell – ha tud. Ebbe a bizonyos vadászházba Kádár János és társai jártak bizonyítani országvezetésre való képességüket. Itt Ida mama főzött az uraságoknak. A nagy vendégek nem is sejtették, hogy a klerikális reakció uszályhordozójának az étkét fogyasztják...

Idő múltán Ida mama megövegyült. Az üres erdőszlakban kapott szép otthonot. Nagyot dobban a szíve: istentiszteletre is lesz itt hely! Jöttek is az emberek. Nemcsak a maroknyi református. Az Állami Egyházügyi Hivatal megyei vezetője a rendőrséggel behívatta, s megvádolta, hogy ő titkos Jehova tanúja, tehát államellenes. Még a református lelkész is „félrevezette”. Ida mama határozottan megmondta a magát. Az istentiszteleti élet pedig folyt tovább.

-p -s

Felhívás a Szövetség tagjaihoz!

Kedves Testvérek!

A Szövetség elnöksége úgy döntött, hogy – annak ellenére, hogy költségeink szinte minden vonatkozásban emelkedtek – az ország lakossága életszínvonalának romlása miatt ebben az évben sem változtatja meg a Szövetség éves tagdíját, az 2009-ben is 1200 Ft marad.

Kérünk azonban minden olyan tagtárs testvért, akinek jövedelme ezt lehetővé teszi, hogy tagdíját egészítse ki adománnyal, hogy konferenciáink és a presbiterképzés költségeit szerény lehetőségeinkhez mérten fedezni tudjuk.

Áldott legyen az Isten, aki mindennapi kenyerünket – sokszor tetézve – megadja!

A Szövetség elnöksége

KÁLVIN ÉV – 2009

Képes Kálvin életrajz (I.)

1509

Július 10-én született a franciaországi Nyonban, Párizstól mintegy 100 kilométerre északra. Családi neve franciául Cauvin (=kopasz, tar), latinul Calvinus. Apja először dómjegyző, majd grófsági adóhivatalnok, végül püspökségi titkár és a dóm egyházi ügyvédje. Anyja Jeanne Le Franc, előkelő polgári családból. Kegyes és szép hölgy volt. Kálvin öt éves, amikor elveszti édesanyját. Hat testvére volt, közülük kettő, Charles és

Francois korábban meghalt, Antoine és Marie vele élt Genfben. Másik két féltestvére ismeretlen.

1523–1531

Jogtudományi tanulmányok Párizsban, ahol a neves College de Montaiguban tanul. Híres személyek jártak ide, mint pl. Rotterdami Erasmus, Rabelais, Loyolai Ignác. Majd Orléansban és Bourgesban is tanul.

- DrBL -

Az 1936-ban kiadott Kálvin érem története

Genf nagy reformátorának, Kálvin Jánosnak 1536-ban jelent meg első kiadásban „Institutio religionis Christianae” című munkája. E könyv megjelenésének 400. évfordulóját a Magyar Református Egyház Konventje 1936-ban emlékünneppé megrendezésével és emlékérem kiadásával tette emlékezetessé.

Az országos ünnepséget Budapesten a Konventi (ma Zsinati) székházban 1936. május 6-án tartották. Az emlékév előkészületei több évet vettek igénybe. Ezek során dr. Victor János elkészítette az Institutio magyar nyelvű fordítását. Soltész Elemér protestáns tábori püspök 1934. november 3-án tett javaslatot a Konvent Elnökségének arra, hogy az Institutio jubileuma emlékéremmel is örökíttessék meg.

A Magyar Református Egyház Konventjének Elnöki Tanácsa 1935. november negyedikén tartott ülésén megadta az elvi hozzájárulást az érem kiadásához és a kivitelezés mikéntjét az ünnepi rendezvényeket előkészítő bizottságra bízta.

A bizottság az érmet kétféle, egyrészt magyar, másrészt latin felirattal, kétféle anyagból kívánta elkészíttetni.

A magyar nyelvű szöveggel ellátott éremből 3000 darabot bronzból kívántak veretni, míg ezüstből 50 darabot szerettek volna kiadni. Az ezüstből készült érmék reprezentatív, ajándékozási céllal készültek.

A latin nyelvű feliratú éremből 200 darab bronz és 50 darab ezüst kibocsátásáról döntöttek. Az érmek megmintázásának feladatát Berán Lajos szobrászművészre bízta.

A magyar nyelvű felirattal ellátott érem előlapján Kálvin János karosszékbe ülve íróasztal előtt látható, amint az Institutio megírása után megpihen. Jobb kezében könyvet tart (feltehetőleg az elkészült művét). A háttérben az üvegablakon erős napfény Kálvin arcát megvilágító sugarait figyelhetjük meg.

Az ablakpárkányon három vastag bőrkötésű könyv és egy tintatartóba mártott lúdtoll látható.

A párkányon elhelyezett tárgyak Kálvin alakja felé dőlnek, ezzel is kihangsúlyozva az ő személyét. A nagy reformátor ülő testhelyzete nyugalmat és biztonságot „áraszt”. Az éremművész Kálvin személyében az isteni tanítás igazságainak felismerésére kiválasztott embert mintázta meg. Berán Lajos az arc és a ruházat megformálásánál Kálvint fiatalon ábrázoló metszeteket és festményeket vehetett figyelembe: prémes kabát, kis kecskeszakáll, a fület takaró sapka.

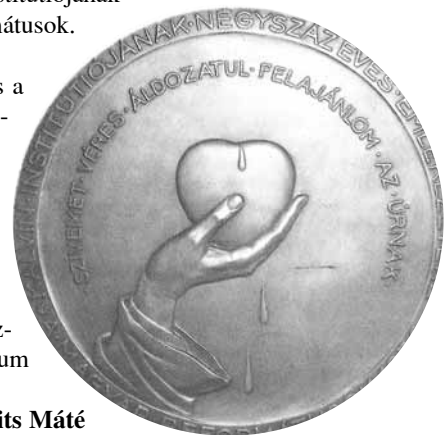
Az éremkép körül Thuri Pál latin nyelvű distichonját vésték magyar nyelven Szenczi Molnár Albert fordításában: „A szent könyvek után, kiket a nagy apostolok írtak. Ennél jobb könyvet még soha senki sem írt”. Az érem hátlapján Kálvin jelvényét, a kézben tartott szívet találjuk. A szívből három csepp vér folyik ki, utalva a belső körirat Kálvintól idézett kijelentésére: „szívemet véres áldozatul felajánlom az Úrnak”.

A külső körirat a jubileumra utal: „Kálvin institutiójának négyszáz éves emlékeztére a magyar reformátusok. 1936.”

A latin nyelvű érem előlapjának képe azonos a magyar nyelvűvel, körirata Thuri Pál latin nyelvű dicsérete. A hátlapon viszont a magyarországi református egyház 1933-tól hivatalos címérét találjuk, amelynek körirata a címer hivatalos köriratának latin nyelvű fordítása.

A külső körirat a magyar érem külső köriratának latin fordítása.

A magyar nyelvű érem több református közgyűjtemény mellett a Magyar Nemzeti Múzeum éremtárában is megtalálható.

Millisits Máté

KÖZGYŰLÉSRE KÉSZÜLÜNK

BESZÁMOLÓ

a Magyar Református Presbiteri Szövetség 2008. évi munkájáról

(rövidített változat, a részletes beszámolót lásd a Szövetség honlapján: www.presbiter.hu)

A Magyar Református Presbiteri Szövetség 2008. március 8-i közgyűlése a 2008. évre a következő kiemelt feladatok ellátását írta elő:

1. Presbiterképzés
2. A Biblia Éve programok
3. A 16. Nemzetközi Presbiteri Konferencia

1. Taglétszám

A 2007. december 31-i létszámunk 1478 fő volt. Ehhez képest taglétszámunk jelentősen nem nőtt és így 2008. december 31-én 1542 fő. Már itt kell kérnünk tagjainkat, hogy változatlanul nyerjenek meg presbiter társaik közül minél többeket, hogy lépjenek be a Szövetségbe. Azok közül, akiket az Úr az elmúlt évben tagjaink közül hazahívott, három tisztségviselőnk ki kell név szerint is emelni. Egyikük a sokak által szeretett és tisztelt *Balla Tibor*, aki alapító tagja, főtáskára, majd elnöke volt a Szövetségnek és sokfelé tett bizonyosságot hitéről, amelyet a mi Urunk különösen az utóbbi években egészségi állapota révén megpróbált. A másik *dr. Lévy Botond*, a debreceni területi szervezetünk elnöke, aki a debreceni területi szervezetben a presbiterképzést különösen fontos feladatának tartotta. Őt nemcsak presbiter társai, hanem volt tanítványai is szerették és tisztelték. Elhunyt *dr. Papp Emil*, aki a Szövetség jogtanácsosa, majd a számvizsgáló bizottság tagja volt és feladatait lelkiismeretesen és hittel látta el. Szolgálatukra emlékezünk és életükért adjunk hálát Istennek.

2. Szervezeti élet

2.1. Közgyűlések

Amint arra már utaltunk, a Szövetség 2008. március 8-án tartotta évi rendes közgyűlését, amelyen – az alapszabálynak megfelelően – az általános tisztújítást követő évben tisztújítást hajtott végre a közgyűlés a felügyelő bizottságban, megválasztva a felügyelő bizottság elnökéül *Bittó Zoltánt*, tagjaiul *Kovács Zoltánt* és *Tapasztó Szabolcsot*. Hasonlóképpen az alapszabálynak megfelelően az ügyvezető elnök megbízásának lejártával új főtáskát választott, *dr. Szilágyi Sándor* személyében, aki azt kérte, hogy egy évig még maradjon meg az ügyvezető elnöki tisztségben *dr. Ritoók Pál*, hogy ő ezalatt az év alatt megismerhesse a teendőket. A közgyűlés ennek megfelelően határozott. A közgyűlés elfogadta a 2008. évi munkatervet, a felügyelő bizottság jelentését a záró számadásról, a gazdasági bizottság javaslatát a költségvetésről és a Presbiter felelős szerkesztőjének beszámolóját a Presbiter c. lap munkájáról.

Szükséges lesz – a lemondás, ill. az elhalálozás miatt – a baranyai ill. a debreceni területi szervezetben közgyűlést tartani és elnököt választani.

2.2. Elnökségi ülések

Az elnökség az év folyamán három ülést tartott: február 9-én és október 11-én Budapesten, május 23-24-én Verőcén. A kialakult gyakorlatnak megfelelően a májusi ülés olyan fontos egyházi/szövetségi témával foglalkozott, mint a lelkipásztorok lelkigondozása és a kiégés. Hogy ez mennyire fontos téma, azt mutatja az is, hogy a Zsinat ad hoc bizottságban is foglalkozott ezzel a kérdéssel. Két előadás hangzott el: *Rideg Gyula*, a Bethesda Kórház egyik lelkipásztorja a kiégésről, *P. Tóthné Szakács Zita*, a Zsinat missziói irodájának veze-

tője a lelkigondozásról szól. A másik két elnökségi ülésen az aktuális szövetségi kérdésekkel foglalkoztunk: munkaterv, költségvetés, záró számadás, presbiterképzés stb.

Újabbán az elnökség él az Alapszabályban megadott lehetőséggel és elnökségi munkaértekezleteket tart, általában havonta, ahol az aktuális kérdéseket beszéli meg.

2.3. Bizottsági ülések

A Felügyelő Bizottság szintén három ülést tartott, minden alkalommal az elnökségi ülések előtt, ahol a bizottság elnöke tájékoztatta az elnökséget a vizsgálatok eredményéről. A bizottság ez évben is fontos elvi kérdésekkel, az állami előírások megtartásának ellenőrzésével foglalkozott (pl. közlekedési költségek elszámolása, a Presbiter előfizetésének kérdése, általában a számlázás kérdése), amiből az elnökség tagjai is sokat tanultak.

A gazdasági bizottság december 4-én tartotta ülését, amikor a 2009. évi költségvetés összeállítását készítette el.

A missziói bizottság összeállította a Szövetség éves missziói tervét.

A presbiterképzési bizottság esetenként ülésezett, hogy véglegesítse a Presbiteri Füzetek II. 3. füzetét és elkészítse a II./4. füzet tervét.

2.4. Nemzetközi Konferencia

2008-ban került sor a 16. Nemzetközi Presbiteri Konferenciára a Dunamelléki Egyházkerület székházában, ill. a Hittudományi Kar épületében. Ezt a konferenciát a Károli Gáspár Református Egyetemmel közösen rendeztük „*Hit és erkölcs*” címmel. A konferencián előadást tartott *dr. Szűcs Ferenc*, a Károli Gáspár Református Egyetem rektora, *dr. Pulay Gyula*, az Állami Számvétség Fejlesztési Igazgatóságának főigazgatóhelyettese, *Bod Péter Ákos*, a Károli és a Corvinus Egyetem professzora, *dr. Ing Jan van der Graaf*, a holland Bund vezetője, a holland miniszterelnök volt tanácsadója, a Károli Egyetem díszdoktora, *dr. Komlósi Piroska* pszichológus, a Károli Egyetem docense. Áhítatot tartott *dr. Balla Péter*, a Károli Egyetem professzora, *dr. Szabó István* püspök, *dr. Nagy István*, a Nagykőrösi Tanítóképző Főiskola főigazgatója, *Varga László* egyházkerületi főjegyző, *Végh Tamás Bp.-Fasori* lelkipásztor. Felkért hozzászólók voltak: *Angyal Gábor*, *dr. Szilágyi Sándor*, *dr. Elter István*, *dr. Viczián Miklós*, *dr. Kálmán Attila*, *Pintér Elemér*, *Pavletitsné Egressy Mária* és *Victor István*. A résztvevők megtekintették *Sánta Ferenc* és *Fábri Zoltán* Ötödik pecsét c. filmjét, meghallgatták *Pálúr János* orgonaművész, zeneakadémiai tanár orgona hangversenyét. A záró istentiszteleten a Budapest Fasori Egyházközség templomában *dr. Bölcskei Gusztáv*, a Zsinat lelkészi elnöke hirdette az Igét, az úrvacsorai ágendát *Végh Tamás* vezette. A konferencián 230 résztvevő volt, amelynek közel fele a határon túlról érkezett, de voltak többen, akik csak egy-egy előadást jöttek meghallgatni. Az egyes résztvevőket hat csoportban beszéltek meg a résztvevők. A konferencia állásfoglalást készített a megbeszélte kérdésekről, és rövid téziseket és javaslatokat fogalmazott meg. Ezt igen sok helyre elküldte az Elnökség (pl. az Országgyűlés összes tagjának, a Köztársaság elnökének, a társegyházak vezetőinek, az egyházi egyetemek vezetőinek stb.). Igen sokan válaszoltak, vagy köszönték meg a küldeményt: így *dr. Sólyom László* köztársasági elnök, *dr. Bencze József* altábornagy, országos rendőr-

A Magyar Református Presbiteri Szövetség tisztelettel és szeretettel köszönti az egyházi tisztújítás keretében megválasztott ill. újraválasztott zsinati, egyházkerületi és egyházmegyei tisztségviselőinket. Kéri Urunktól, hogy őrizze és vezesse őket felelős szolgálatukban és vegye körül áldásával munkálkodásukat egész egyházunk javára. Reméli, hogy Szövetségünkben hűséges és alázatos, de odaszánt munkatársakat találunk a gyülekezetek építésében, a presbiterek továbbképzésében, református öntudatuk erősítésében.

főkapitány, dr. Erdő Péter bíboros érsek, dr. Fülöp Sándor a jövő nemzedék országgyűlési biztosa, Kállai Ernő, a kisebbségek országgyűlési biztosa, Kökényesi Antal altábornagy, a büntetés-végrehajtás országos parancsnoka, Lendvai Ildikó, az MSZP képviselőcsoport vezetője, Semjén Zsolt, a KDNP elnöke, D. Szabik Imre, az Ökumenikus Tanács elnöke.

2.5. Egyházkerületi konferenciák

A Dunamelléki Egyházkerület 28. presbiteri konferenciája 2008. április 12-én volt Budapesten a Benkő István Általános Iskola és Gimnázium épületében, ill. az Újpest Belsővárosi Egyházközség templomában. Nyitó áhítatot tartott *Trencsényi László*, a Pestújhelyi Egyházközség lelkésze, *Simonfi Sándor* esperes az egyházi választásokról szólt. Az iskola bemutatkozott énekkarával együtt. *Dr. h.c. Szabó Dániel* kínai és koreai útjáról számolt be. A csoportos beszélgetések után a templomban volt a záró istentisztelet, amelyen *Fónagy Miklós* északpesti esperes szolgált, az ágendát *Lóránt Gábor* tartotta. A résztvevők száma 150 fő volt.

A Tiszántúli Egyházkerület 2008. november 7-8-án Berekfűrdőn tartotta egyházkerületi konferenciáját „*A Biblia és a nemzeti irodalom kapcsolata*” címmel, amelyen Igével szolgált többek között *dr. Bölcskei Gusztáv*, az egyházkerület püspöke, *Derencsényi István* debreceni esperes, *dr. Imre Sándor*, a tiszántúli kerületi szervezet elnöke.

A tiszáninneni konferencia Miskolcon volt 1300 résztvevővel, a dunántúli konferencia Komáromban volt. Köszönjük a két egyházkerületnek, hogy maguk is fontosnak tartják azt, hogy presbiterüket összehívják.

2.6. Egyházmegyei és lelkész (kis) kör konferenciák és képzési alkalmak

Az egyházmegyei és lelkész (kis) kör konferenciák inkább presbiterképzési alkalmak voltak. Az alkalmak mindig evangélizációval kezdődtek, vagy fejeződtek be, így azokat külön nem említjük. Az ott szolgálók is az előadók között szerepelnek.

Összesítés. A még nem teljes beszámoló sorból megállapítható, hogy 60 alkalom volt. Az átlagos részvételi létszám egy alkalmon 77 fő volt. Ehhez hozzászámítva a Szövetség által szervezett kerületi konferenciákat, akkor ez 62 alkalom. Végleges adatok majd csak a hiányzó jelentések után állapíthatók meg, de az már most megállapítható, hogy több összejövetel és résztvevő volt, mint 2007-ben. (2007-ben 58 megyei és kisköri konferencia volt.)

Meg kell még jegyezni, hogy örömeinkre, tőlünk függetlenül, vagy segítségünkkel máshol is voltak egyházi szervezetek által rendezett presbiteri konferenciák. Minthogy ezek nem Szövetségünk rendezésében történtek, így a fenti számokban nem szerepelnek. (Balatonkenese, Keszthely, Pázmándfalu stb.)

3. Kapcsolataink

3.1. Kapcsolataink tagjainkkal

Változatlanul személyes levelező kapcsolatban állunk minden tagunkkal vagy levélben, vagy e-mailban. A kerek születésnaposok-

nak 30-90 évig születésnap köszöntőt küldünk. 2008-ban 3 körlevélet küldtünk ki minden tagunknak és több, mint 120 születésnap köszöntőt.

3.2. Külső kapcsolatok

A külső kapcsolatok négy csoportra oszthatók: a magyarországi református egyházzal való kapcsolat, a határon túli magyar nyelvű református egyházakkal való kapcsolat, a magyarországi más felekezetekkel való kapcsolat, idegennyelvű egyházakkal való kapcsolatok és nem egyházi kapcsolatok.

A Magyarországi Református Egyházzal a Szövetség elnöksége a Zsinaton és annak vezetőin keresztül, a területi szervezetek elnöksége az egyházkerületek, egyházmegyei elnökségével igen jó és rendszeres kapcsolatban van. Szövetségünk mint egyetlen társadalmi egyházi szervezet, meghívást kap tanácskozási joggal a Zsinat üléseire, amelyeken részt is veszünk. Részt veszünk a Zsinat által kiírt pályázatokon, ha a Zsinat kéri, véleményt nyilvánítunk egyes ügyekben, mint pl. a lelkészek egészségügyi és mentálhygiénés állapotának vizsgálatában kialakított álláspont elkészítésében. Bekapcsolódtunk a Zsinat Oktatási Irodájának felnőttképzéssel foglalkozó munkájába. A sárospataki képzésről már szoltunk, de az ottani professzori karral való találkozásunk is nagyon örömdetes volt. Csak a legnagyobb tisztelettel és köszönettel emlékezhetünk meg a Zsinat, az egyházkerületi vezetőségek, elnökségek, egyházmegyei vezetőségek, elnökségek tagjairól, és kívánjuk az újraválasztottaknak, hogy segítsék legalább ugyanannyira a Szövetség munkáját, amint az eddig is megtörtént.

Ki kell emelni a Sárospataki Teológiai Akadémia képzési programját, ahol az egész országban egy éves ill. három éves képzésben részesülhettek a jelentkezők. 19-en kaptak katechéta-lelképásztori munkatárs oklevelet, 18-an pedig presbiterképzési végbizonysítványt. E helyről is köszönjük a Teológiai Akadémiának, hogy ezt a munkát vállalta és a tapasztalatok alapján új szervezésben indította el a presbiterképzést.

Sok tekintetben erősödött a kapcsolat határon túli magyar nyelvű egyházakkal. Örömdetes, hogy az Erdélyi Egyházkerületben megalakult a Presbiteri Szövetség, és hogy Kárpátalján kibővült a Szövetség vezetősége egyházmegyére és munkájukra. Mindkét szervezetet erősíteni kell. Igen örömdetes, hogy a Királyhágómelléki Egyházkerület és a Tiszántúli Egyházkerület Presbiteri Szövetsége, valamint az aradi egyházmegye és a békési egyházmegye együttműködési szerződést kötött, amivel munkájukat szorosabb kapcsolatba hozták. Nagy érdeklődés mutatkozik a Szövetség munkája, különösen is a képzés iránt. A szlovákiai zempléni és királyhelmeci egyházmegye konferenciáján Szövetségünk elnökségének több tagja tartott erről beszámolót. Kívánatos lenne, ha a zempléni, ill. az abaúji egyházmegye is megállapodást kötne a két szlovákiai egyházmegyével, együttműködésük érdekében. Megerősödőben van a szerbiai egyházzal való kapcsolat is: csendesnapjukra rendszeresen meghívják szövetségünk képviselőit, résztvettünk a bácsfeketehegyi konferencián. A szerbiai református egyház vezetőivel történő megbeszélés eredményeképpen kijelölésre került egy helyi személy az anya-

KÖZGYŰLÉSRE KÉSZÜLÜNK

országi Presbiteri Szövetséggel való konkrét kapcsolat felvételére és a szerbiai Magyar Református Presbiteri Szövetség 2009-ben történő megszervezésére. Örömkre szolgált, hogy egy kedves tagunk amerikai útja alkalmából elvitte, felolvasta egy konferencián azt a levelet, amelyben kapcsolatfelvételt javasolunk és amelyen ő ismerette a Szövetségünk munkáját.

A más felekezetekkel való kapcsolatban az evangélikus egyházzal vagyunk együttműködésben, miután őket is nagyon érdeklí a képzési rendszerünk. Ezért egy konferenciára elnökségünk két tagját is meghívták.

Múlt évi közgyűlési határozatunknak megfelelően felkerestük a cseh, a lengyel, a litván és az ukrain reformátusokat és javasoltuk a kapcsolatfelvételt. A levelek most decemberben mentek el, így arra még válasz nem érkezett. Örömdetes volt azonban részt venni az orosz reformátusok 2. országos gyűlésén Szentpétervárott és Szövetségünk munkájáról beszámolni. Szövetségünk elnöke járt Írországban, Koreában, Kanadában és Oroszországban, Szövetségünket mindenütt bemutatva.

A nem egyházi szervezetekkel való kapcsolat megfelelő, amit mutat az is, hogy legutóbbi levelünkre (*Hit és erkölcs*) különböző pártállású és foglalkozású személyek válaszoltak. A Nemzeti Civil Alapból – bár mérsékelt összegben – de eddig minden évben kaptunk támogatást. Ez évben elküldtük Johannes Rau könyvét valamennyi országgyűlési és EU képviselőnek, ill. köztársasági elnökünknek. A helyi szervezeteknél is jó a kapcsolat, itt már a pártállás is szerepet játszik.

Amit viszont részben saját hibánk miatt is meg kell említeni, hogy jóllehet személyes kapcsolataink vannak, de érdembeni kapcsolat a Nőszövetséggel, a REFIS-szel, a Biblia Szövetséggel nincsen.

Részt vettünk a Magyar Missziói Szövetség közgyűlésén és konferenciáján, de viszonzást nem kaptunk. Ezt az ügyet már több éve kifogásolja jelentésünk, de – és itt mutatkozik meg hibánk – erre figyelmet nem fordítottunk.

3.3. Média kapcsolatok

A média kapcsolatok tekintetében elsősorban a *Presbiter* c. lapunkról kell röviden szólni, hisz arról önálló jelentés is elhangzik. Változatlanul jó színvonalon és az olvasók által meglelégedéssel, sőt dicsérettel olvasott lap terjedelmét a 2009. évben meg kívánjuk növelni. Reméljük, hogy az ezzel járó elfizetési díj emelése nem jár a lap lemondásával. A *Presbiter* összes előfizetése 3393 pld. volt, a határon túltra juttatott és protokoll példányokkal együtt a példányszám 3637 db.

Honlapunk is folyamatosan frissül, de itt még terveink vannak a honlap megjelenésének javítására, amelyet 2009-ben tervezünk megvalósítani.

Az egyházi médiával való kapcsolatunkból ki kell emelni a Reformátusok Lapjával való kiemelkedően jó kapcsolatot, amit nagyon szépen köszönünk. Ez Szövetségünk munkáját nagyon segíti.

A nagyobb médiák közül az MTV-t kell kiemelni és a helyi tv adókat, amelyekkel a területi szervezetek tartják a jó kapcsolatot. Sajnáljuk, hogy a MRI-gyel kapcsolatunk nincsen.

* * *

Köszönetet mondunk mindenkinek, aki a Szövetség munkáját elősegítette, de nem felejtjük el, hogy – Kálvin szavaival élve – „Egyedül Istené a dicsőség!”

Dr. Ritoók Pál ügyvezető elnök

Kiadások		2008.12.31-i	2009. évi
Számlaszám	Megnevezés	TÉNY	TERV
511000	ANYAGKÖLTSÉG	292 889	200 000
512000	IGÉNYBEVETT ANYAGJELLEGŰ SZOLGÁLT. (MŰKÖDÉSI KÖLTSÉGEK)	4 317 625	4 824 000
514000	ELADOTT, KÖZVETÍTETT SZOLGÁLT. ÉRTÉKE (CÉL SZERINTI TEV. KTG.)	3 632 996	1 820 000
521100	BÉRKÖLTSÉGEK ÖSSZESEN	2 223 250	2 550 000
529000	BÉRJÁRULÉKOK ÖSSZESEN	439 400	561 000
550000	ÉRTÉKCSÖKKENÉSI LEÍRÁS (AZ ADOTT ÉVBEN) ÖSSZESEN	348 808	200 000
561000	BANKKÖLTSÉGEK	156 033	180 000
860000	EGYÉB RÁFORDÍTÁSOK	35 000	45 000
5. ÉS 8. SZÁMLAOSZTÁLY ÖSSZESEN:		11 446 001	10 380 000
Bevételek			
910000	BELFÖLDI ÉRTÉKESÍTÉS ÁRBEVÉTELE ÖSSZESEN	10 895 141	10 330 000
960000	EGYÉB BEVÉTELEK ÖSSZESEN	181 476	10 000
977000	KAMATJÓVÁÍRÁSOK	58 977	40 000
9. SZÁMLAOSZTÁLY ÖSSZESEN		11 135 594	10 380 000

A Magyar Református Presbiteri Szövetség munkaterve a 2009. évre

1. Irányelvek

A Szövetség 2008. október 10-11-i ülése meghatározta azokat az irányelveket, amelyek a területi szervezetek 2009. évi munkatervének elkészítéséhez mértékadóak. Ezek négy pontra tagozódtak:

1. A Kálvin-év megünneplése.
2. A presbiterképzés folytatása
3. A 11. Országos Presbiteri Konferencia.
4. A Szövetség 2009. évi eseménynaptára

A *Kálvin-évv* kapcsolatban természetesen először Kálvin életének az ismeretét kell erősíteni, de ezt nem csak képzés, hanem

egyéb formákban is lehet: vetélkedők, múzeumi látogatások, az egyház által szervezett programokon való részvétel stb. Mivel ezt az egyházközösségek is bizonyára programjukra tűzik, itt ajánlható, hogy a presbiterek saját gyülekezetükben is kapcsolódjanak be ezekbe a programokba. A vetélkedők kapcsán kapcsolat létesülhet más egyházközösségekkel, sőt más felekezetek egyházközösségeivel is. De a kisköri alkalmak oldottabbá tételére is jók lehetnek ilyen élettrajzi vetélkedők.

A *presbiterképzéssel* kapcsolatban azt a feladatot szabja a közgyűlés a területi szervezetek számára, hogy egyrészt folytassák a

KÖZGYŰLÉSRE KÉSZÜLÜNK

presbiterképzést, de tekintettel arra, hogy azokon a helyeken, ahol ez már régebb óta folyik, a presbiterek egy része az alapismereteket elsajátította, és ezért már nem érdeklődik a képzés iránt, foglalkozzanak azzal, hogy hosszabb távon mit terveznek a presbiterek képzése ügyében. Ez a tervezés kétirányú lehet: egyrészt, hogyan lehet bevonni azokat a presbitereket a képzésbe, akik még semmilyen képzésben nem vettek részt, másrészt mi történjék azokkal, akik az alapismereteket megszerezték, de szeretnének még tovább tanulni.

Az elnökség bíztatja a határmenti területi szervezeteket, hogy építsenek ki kapcsolatokat a határon túli testvérszövetségekkel és ennek keretében segítsenek megszervezni – ahol ez szükséges – a testvérszervezetekben a presbiterek képzését. Ebből a célból utánpótlást kell rendelni az „arany” füzetekből és azokat ajánlani kell a testvér-szervezetek tagjainak.

Ugyancsak a *presbiterképzés* feladatához tartozik, hogy tanácsadással, esetenként előadók ajánlásával és a helyi viszonyoknak leginkább megfelelő tantervek közös készítésével támogassa a területi szervezetek ilyen irányú munkáját.

A 11. Országos Presbiteri Konferencia Tahiban, az Északpesti Egyházmegye konferencia-központjában lesz szeptember 4-6. között. Témája: *Kálvin és a kálvinizmus*. Programja kialakulóban van. Igen neves előadók és hozzászólók vállaltak szolgálatot. E tekintetben két fontos feladata van a területi szervezeteknek: minél több presbiter és érdeklődő megnyerése, hogy részt vegyen a konferencián. Mivel a konferencia költségei elég magasak, így támogatókra lesz szükség. A támogatás két irányú lehet: egyrészt az egyházközösségek, egyházmegyék támogatásának megnyerése, hogy a részvétel díját, vagy annak egy részét vállalják át, másrészt, hogy kérjenek fel olyan támogatókat, akik nagyobb összeggel támogatják a konferenciát, esetleg bizonyos ellenszolgáltatás fejében. (Pl. a cég megismeretése a résztvevőkkel.)

2. Munkaterv

2.1. A Szövetség elnöksége által szervezett programok
Szövetségi közgyűlés: 2009. március 7. Budapest.

Elnökségi ülések:

Elnökségi csendes hétvége: 2009. május 15-16. Verőce

Elnökségi ülés: 2009. január 31. Budapest

Elnökségi ülés: 2009. október 16-17. Budapest

Főtitkári értekezletek: 2009. február 18.

március 18

április 22.

június 17.

augusztus 19.

szeptember 16.

november 25.

2010. január 20.

Felügyelő Bizottság ülései: 2009. január 29., Budapest.

2009. május 14., Budapest

2009. október 15., Budapest

Gazdasági Bizottság ülései: 2009. november 20. Budapest

A Presbiterképzési Bizottság ülései: szükség szerint.

A Missziói Bizottság ülései: szükség szerint.

A PRESBITER szerkesztő bizottságának ülései:

február 2.

július 6.

március 2.

szeptember 21.

április 20.

november 16.

2.2. Országos Presbiteri Konferencia: 2009. szeptember 3-5. Tahí

2.3. Egyházkerületi Presbiteri Konferenciák:

Dunamellék: 2009. április 4. Kiskunhalas

Tiszáninnen: még nincs időpont

Tiszántúl: 2009. október 16-17.

Dunántúl: még nincs időpont

Presbiterképzés – Újszilvás

2009. január 11-én vasárnap, Újszilvásán, az új református templomban tartottuk meg az év első presbiter továbbképzőjét a Dél-pesti Egyházmegye presbiteriumai számára. Az alkalom témája az 500 éve született Kálvin Jánosra emlékezve a II. Helvét Hitvallás volt.

Közös imádság és éneklés után *Mező István* helyi lelkipásztor a Hitvallás jelentőségéről beszélt. Megtudtuk, hogy a Hitvallás tulajdonképpen a Szentírásból nyert hitismeret. Az ő előadása arra hívta fel a figyelmünket, hogy a **Szentírás önmagát igazolja**, számunkra Isten szavának abszolút tekintélynek kell lennie.

Tanításában a Szentírás ismeretének fontosságát Jézus Krisztus megkísértésének történetével támasztotta alá, melyből világossá válhatott számunkra, hogy az ördög a hívő, igeolvasó embert is megpróbálja megteveszteni. Ma rengeteg igemagyarázat áll rendelkezésünkre, hogy melyiket fogadjuk el, abban legyen az a döntő, hogy az adott

magyarázat megállja-e helyét a teljes Szentírás fényében.

Ezután *Sólyom Gábor* testvérünk vezetésével beszélgettünk arról, hogy azoknak, akik az Úr Jézustól bocsánatot kértek bűneikért, és életük irányítását Órá bízták, tehát a hívő embereknek, van legalább egy talentumuk, melyet jól kell használniuk: **lelkeket kell menteniük az örök életre.**

Hitvallásunk ismerete azért rendkívül fontos, mert szilárd alapokkal kell rendelkezni ahhoz, hogy bárhol és bármilyen helyzetben bizonyosságot tudjunk tenni a hitünk-ről, ill. helyre tudjuk igazítani a hit szempontjából tévelygőket.

Az alkalom végén *Szabó J. Róbert* jászberényi lelkipásztor szolgált közöttünk a Zsidókhöz írott levél 11. részének 20-22 versei alapján.

Igehirdetése megdöbbentő kérdéssel kezdődött: *Ha ma kellene elmenned ebből a világból, milyen nyomot hagynál a családotodban? Mit írtál a szeretteid szívébe?*

A gyermekek legtöbbször nem a szóbeli tanításainkat jegyzik meg, hanem a viselkedésünket utánozzák le. **Ez félelmetesen hangzik, de igaz!** Vajon összhangban van-e az életem a Szentírás tanításával?

Milyen örökséget hagynék tehát a családomra, a gyerekeinkre, ha ma hazaszóltatna az én Uram?

A legnagyobb örökség maga **Jézus Krisztus**. Amennyiben az életemet Jézus Krisztushoz igazodva élem, a szeretteim szívébe az Igét írom, mely számukra értékes örökséggé válhat.

A továbbképző végén a helyi gyülekezet tagjai szeretetvendégséggel kedveskedtek a résztvevőknek.

Köszönjük minden Testvérünknek a munkáját, az értékes tanításokat, a szíves vendég látást, hogy együtt lehettünk.

Gulyás Gyula
gondnok

KÁRPÁTMEDENCEI

Mindhárom konferenciát 2008. november 15-én tartották meg.

A **szatmári Németi** gyülekezet tanács-termében lezajlott eseményről *Medve A. Sándor* szamosnegyedi presbiter testvérünk tudósított.

Nyitóáhitatot *Sipos Miklós* esperes tartott, az 1Kor 15, 58 alapján. A számbavétel kissé hervasztó számadatai szerint az egyházmegye 43 egyházközségből mindössze 9 képviseltette magát. A megjelenteket *Tatár Miklós*, a Szatmári Egyházmegye Presbiteri Szövetségének elnöke üdvözölte. Ezt követően *Bogya Kiss Ferenc* szamosnegyedi lelkipásztor tartott színvonalas előadást „*Érdekességek a Bibliáról*” címmel. Mondandóját vetítéssel tette színesebbé. Az előadó szót ejtett a bibliafordítókra is, ezen belül természetesen Károli Gáspárról, illetve az általa fordított Vizsolyi Bibliáról, mely az elmúlt századok alatt többszáz kiadást ért meg.

A konferencia szünetében a résztvevők megtekintették a kiállított régi bibliákat, valamint a Wesselényi Kata nevét viselő nőszövetség tagjainak kézimunkáit.

A találkozó második részében *dr. Arday András*, a Tiszántúli Református Egyházkerület világi főjegyzője tartott előadást „*A Magyar Református Egység*” témában. A református magyaroknak össze kell fogniuk, ez pedig csak hit és ima segítségével lehetséges – összegzett az előadó.

Bogya Kiss Mária lelkipásztornő, a Királyhágómelléki Református Egyházkerület Nőszövetségének elnöke kihangsúlyozta: december 5-e kapcsán a nemzet lelki nyugalmáért meg kell tanulnunk együtt, egymásért imádkozni.

Királyhágómellék

Szatmár, Zilah, Arad

A presbiter-konferenciát *Tatár Miklós* elnök rekesztette be, aki sajnálatát fejezte ki a gyenge részvételért, példának állítván a Nőszövetségen belül tapasztalható ügybuzgóságot.

*

A **mocsolyai** konferencia eseményeiről a helyi lelkipásztor, *Móré-Zsigmond Leven-*

te számolt be, aki maga köszöntötte a 18 egyházközségből összesereglett presbitereket, majd áhítattal szolgált az 1Jn 2,3-11 alapján. Szóra emelkedett *Bogdán Zsolt* esperes, és *Vincze János* egyházmegyei Presbiter Szövetségi elnök. A találkozót csúcspontját *Somfalvi Edit* túrterebesi lelkész nő „*Az önismeret és a lelkigondozás*

kapcsolópontjai a presbiter életében” című előadása jelentette. Az előadónő közvetlensége ösztönzőleg hatott a jelenlévőkre, akiknek aktív hozzászólásai révén érdekes beszélgetés kerekedett ki. A rendezvény szeretetvendégséggel zárult.

*

Az Aradi Református Egyházmegye Presbiteri Szövetsége az **arad-mosóczi** gyülekezet templomában tartotta meg 8. konferenciáját, melynek társszervezője a Lelkészerkezet aradi szervezete volt. A konferenciát megnyitó istentiszteleten *Gece Attila*, a miskolci Csabai kapu református gyülekezet lelkésze hirdetett Igét a 2Tim 4,1-7 alapján. A találkozón két meghívott előadó szólalt fel: *Dr. Tóth János*, a Magyar Református Presbiteri Szövetség Békés Megyei Területi Szervezete elnöke, aki „*A lelkipásztor és a presbitérium hatékony együttműködésének lehetőségei*”-ről érkezett. Illetve *Mirnicz Károly* szabadkai szociológus. Előadásának címe: „*Regionális erőnlét, demográfiai mutatók a Kárpát-medencében*”. A találkozón fellépett a miskolci Jerikó fúvós trió. Fontos momentum volt a Békés és az Arad megyei Presbiter Szövetségek együttműködési nyilatkozatának aláírása. A rangos esemény – melyről *Venter Miklós* Arad megyei PSZ elnök küldött tájékoztatót – szeretetvendégséggel zárult.

Muhari István

sajtóreferens

A Királyhágómelléki Református Egyházkerület Presbiter Szövetsége

A Kolozsvári és a Kolozsvár-Külső Egyházmegye közös szervezésében a Bethlen Kata Diakóniai Központban február 4-én presbiter-találkozóra került sor, amelyen a két egyházmegyében levő gyülekezeteknek még csak fele sem képviseltette magát.

Erdély Kolozsvár

Az értekezleten jelen volt az egyházkerületi Presbiter Szövetség elnöke, *Báthori Endre*, valamint *László Dezső*, a Kolozsvár-Külső Egyházmegye gondnoka, *Varga György*, a Kolozsvári Egyházmegye főgondnoka.

A találkozón előadást tartott *Fónagy*

Miklós, az Észak-Pesti Egyházmegye esperese, valamint *Judák Endre* egyetemi tanár. *Fónagy Miklós* elmondta: a presbiterképzés célja nem az, hogy megnőjön a templomlátogatottság, hanem az, hogy a presbiterek képzetesebbek legyenek, hitben érettek, akiknek példaadó munkája vonz-

PRESBITERI HÍRADÓ

erőt jelenthet a gyülekezeti tagok számára. Az esperes beszámolt az Észak-Pesti Egyházmegye területén folyó kisköri presbiterképzésről, majd elmondta, hogy a gyülekezetek az évi perselypénzből és a fenntartói járulékból 10%-ot befizetnek az egyházmegyének. Ebből az összegből pedig segítik az építő gyülekezeteket, fizetik a kórházlelkészeket, támogatják a rászoruló közösségeket, ugyanakkor negyedévi újságot adnak ki, támogatják a presbiterképzést, valamint más egyházi találkozókat.

Judák Endre, aki a magyarországi Presbiteri Szövetség elnökségének tagja, a

presbiterképzésért felelős titkára, a kisköri képzésről tartott előadást. Elmondása szerint egyházmegyéjében 10-12 gyülekezet presbiteri látogatják egymást rendszeresen, együtt tartanak felkészítőket, képzéseket. Minden gyülekezetben megfordulunk, mindegyik „másban jó”: vannak, ahol nagyobb hangsúlyt fektetnek a családlátogatásra, máshol az ifjúsági munkára, diakóniára, város-misszióra stb. Előadásának végén aggodalmának adott hangot, miszerint Magyarországon, a környező országokkal ellentétben, a diákoknak nincs órarendbe iktatva a vallásóra. Szomorúan jegyezte meg, hogy az országban

a fiatalok hamar elválnak, sok az abortusz, az emberek nem szentelnek kellő figyelmet a vasárnap megszentelésére. Ugyanakkor hangsúlyozta a pedagógusok gyülekezeti életbe való bevonását. A gyerekek sok időt töltenek az óvodákban, iskolában, egyetemen, így hát nem mindegy, hogy ott milyen lelkületű személyek tanítják és nevelik őket. Előadásának végén Judák Endre felhívta a presbiterek figyelmét arra, hogy rendkívül hasznos olvasni a magyarázatos Bibliát, így sokkal több összefüggést lehet meglátni, jobban el lehet sajátítani az anyagot.

(reformatus.ro – Somogyi Botond)

Felvidék

Hanva

2008. november 8-án, szombaton délelőtt 10 órakor ünnepi alkalomra hívogatott a Hanvai Református Templom harangja. Ekkor kezdődött ugyanis az az egyházmegyei presbiteri találkozó, melyhez hasonló összejövetelre már hosszú esztendőök óta nem került sor a Gömöri Református Egyházmegyében.

Némelyekben meg is fogalmazódott a kérdés: „Van-e szükség ilyen jellegű találkozók megszervezésére és vajon lesz-e érdekeltetés?”

Istennek legyen hála, a lelkipásztorok többsége és presbiterünk egyaránt fontosnak érezték e találkozót, melyen szép számban képviseltette is magát gyülekezeteink többsége.

Presbiteri találkozáson a Hanvai Református Gyülekezet Női Kórusának szolgálatával kezdődött. A gyülekezet közös éneke után pedig Csomós József, a Tiszáninnyi Egyházkerület püspöke hirdette az Igét a Rómabeliekhez írt levél 8. részének 19. verse alapján: „Mert a teremtett világ sóvárogva várja az Isten fiainak megjelenését.”

Az igehirdetés után Dr. B. Kovács István történész történelmi visszatekintését hallgathatta a közösség.

Ezt követően került sor Gazda István, a Borsod-Gömöri Református Egyházmegye esperesének „Az egyházépítés lehetőségei” című előadására, majd pedig Dr. Molnár Pál, a Borsod-Gömöri Egyházmegye gondnoka szólt a presbiterekhez.

A templomban tartott találkozón, Bán Zoltán egyházmegyei gondnok és Nagy Ákos Róbert esperes köszöntő és áldást kívánó szavai után Nemzeti Imádságunk eléneklésével ért véget.

Természetesen a Hanvai Református Gyülekezet tagjai a szeretetvendégségről sem feledkeztek meg, így a csaknem 200 főt számláló gyülekezet a terített asztalnál folytathatta az egymással való ismerkedést és az aktuális kérdések megbeszélését.

Alkalmunk méltó megrendezéséért köszönet a szervezőknek, a segítőknek és támogatóknak, de tudjuk, hogy mindennek előtt hálaival tartozunk annak az Istennek, ki mindezidáig megőrizte és megtartotta a gömöri reformátusságot.

Kárpátalja

Beregszász

November 29-én a beregszászi református templom adott helyet a Presbiteri Szövetség közgyűlésének, melyen sor került az elnökválasztásra is.

Az alkalom Estók István nagymuzsalyi lelkipásztor igehirdetésével vette kezdetét.

Az 1Jn 4, 10–13. verseit felolvasva az igazi szeretetről beszélt, mely Isten értünk hozott áldozatában mutatkozik meg. Erre a szeretetre pedig válaszolni kell, hangsúlyozta az igehirdető. János apostol egy fő

tartozást említ meg, ez pedig a szeretettel való tartozás. Azt mondja, nekünk kell lennünk az Isten egyházává, meghozzá úgy, hogy Ő közöttünk lakik. Az egyház akkor éri el célját, ha nem szervezetileg építi ki a maga struktúráit, és nem csak külső tisztviselőket láttat, hanem ha valóban mindenki elkezd szeretni a mellette lévőket: a presbiter a gyülekezetet, a lelkész a körülötte lévőket... Így lehetünk olyan közösség, akik között Isten lakozik. Nem szabad beérni kevesebbel, mint hogy Is-

ten szeretete közöttünk teljességre jusson! A megélés módját viszont mindenkinek a maga helyén kell megtalálni. Ehhez kell az Ő Lelke, kell az Isten vezetése, fogalmazott Estók István. Kérte, hogy a választás is olyan légkörben, annak tudatában történjék meg, hogy ilyen tisztségekre választanak embereket, akik majd megélik az Isten szeretetét.

Ezt követően Simon Sándor, a Presbiteri Szövetség korábbi elnöke értékelte az eltelt négy évben elvégzett munkát. Majd

KÁRPÁTMEDENCEI PRESBITERI HÍRADÓ

a Presbiter Szövetség közgyűlése megválasztotta a szavazó bizottságot, melybe Bereg megye mint a legnagyobb megye két tagot, Ung és Máramaros-Ugocsa Egyházmegye egy-egy tagot delegált. A közgyűlés a szavazatszámoló bizottság elnökéül Héder János főjegyzőt választotta. A szövetség elnöki tisztségének betöltésére a korábbi elnököt, a derceni Simon Sándort és a beregszászi Horkay Sámuel presbitert jelölte a közgyűlés. A jelölést követően mind a két jelölt bemutatkozott, és elmondta az elképzeléseit, majd a közgyűlés 69/49 arányban Horkay Sámuel választotta a Presbiteri Szövetség új elnökévé az elkövetkező négy évre.

Zárszavában Nagy Béla főgondnok, a Presbiteri Szövetség alelnöke megköszönte az addigi elnök fáradozásait, becsületes munkáját. Majd Józsué 22. része 5. versét helyezte a presbiterek szívére. Elmondta, nagy szükség van a Presbiteri Szövetség munkájára. Azonban, ha nincs összefogás, szeretet, a gyümölcsök is elmaradnak. Ezt a szolgálatot csak hittel és szeretettel lehet elvégezni. A presbiterek munkája nem a lekipásztorok ellen irányul. Fontos, hogy együtt tudják pásztorolni gyülekezeteiket. Hangsúlyozta,

hogy más az a gyülekezet, ahol a presbitérium hittel végzi a rá bízott feladatokat, kiemelve a derceni gyülekezetet, ahol a presbiterek többször rendkívüli összefogásnak adták bizonyítékát. Az a feladatunk, hogy krisztusi szeretettel összefog-

va tegyünk gyülekezeteinkért, mondta az alelnök. A Presbiteri Szövetségnek a Kárpátaljai Református Egyház fő fundamentumává kell lennie. Végezetül Isten gazdag áldását kívánta a megjelentekre.

Soós Katalin

Presbiterképzés múltban, jelenben, jövőben (I.)

Az 1989 karácsonyán bekövetkezett Istentől rendelt történelmi fordulat nehéz helyzetben találta egyházunkat. Azt is el kell mondanunk, hogy Isten a diktatúra éveiben is megtartott és hordozott bennünket. Hála illese azokat a presbitereket, akik e nehéz években is kitarítottak egyházuk mellett, sokszor vállalva azt is, hogy munkahelyükön hátrátételt szenvedtek. Nekem is volt olyan presbiterem a türei (Kalotaszeg) gyülekezetben, aki nem volt hajlandó beállni a pártba még akkor sem, amikor jól fizetett TSZ-brigádosi állása veszélyben forgott. Haló porukban is megcsókolnám azoknak a presbitereknek és gyülekezeti tagoknak a kezét, akik a 80-as években évente 17 napot is jöttek közmunkázni, anélkül, hogy egy huncut fillért is elvettek volna a munkájukért. Soha nem tudom elfelejteni azt a gondnokomat, aki minden nap elindult a faluba, hogy „culáger” azaz segédmunkást hajtson (így mondták ezt akkor) az építkezési mun-

kákhoz. Amikor a munka elkészült, akkor pedig könnyes szemmel mondta: tiszteletes úr, most álljunk meg és gyönyörködjünk az elvégzett munkában. Méltatlan dolog lenne ezeket a gondnokokat, presbitereket elfelejteni, akik minden különös képzés vagy továbbképzés nélkül is érezték, hogy mi a munkájuk és feladatuk.

Persze a történelmi fordulat új kihívásokat és új lehetőségeket nyitott meg számunkra. Egyrészt egy kiöregedett presbitérium állt szinte minden gyülekezet élén, hisz az ateista nevelés lassan kezdte beérlelni átkos gyümölcseit, s fiatalok alig vállalták már ezt a tisztelet. Másrészt ott voltak azok az új presbiterek, akik a „damaszkuszi útról” jöttek be igazi vagy csak tettetett megtérés után a presbitériumokba, de semmilyen egyházi tapasztalattal nem rendelkeztek. Az első lehetőség az anyaországgal és a külföldön (főleg Hollandiában) élő testvérekkel való kapcsolat felvétele volt. Igyekeztünk is az ő sok évtizedes tapasztalukat ezen a téren kihasználni. A holland és más nyugati országból érkezett presbiterek beszámoltak, hogy ők hogyan végzik a presbitériumi szolgálatukat, hogy családokat is látogatnak. A mi presbitereink először szembesültek azzal, hogy ott van olyan presbiter, aki adott esetben felolvasson egy prédikációt, megtart egy ifjúsági órát, meglátogat egy beteget vagy más szolgálatokat is elvégez. Ekkor nyílt lehetőség először evangélikációs hetek tartására, melyen kiemelt helyet kapott a presbiterekkel való foglalkozás is. Szép lassan erdélyszerte beindultak a presbitériumi találkozók, találkozások, melyeken előadások, csoportos megbeszélések hangzottak el a presbiterek munkájáról, szolgálatáról. A legtöbb gyülekezetben rendszeresen megtartják a presbitériumi órákat, amelyeken ennek a szolgálatnak valamely része kerül tárgyalásra, megbeszélésre.

Lőrincz István

Marosvásárhely – Alsóvárosi lelkipásztor

Üveggyöngyeink és az Igazgyöngy

Előadássorozat mulandó és maradandó értékeinkről – társkapcsolatainkban

2009. tavaszán, hétfő esténként
18 órai kezdettel

Helyszín: a Ráday Kollégium Díszterme
Budapest, IX. ker., Ráday u. 28.
Előadó: *Dr. Pálhegyi Ferenc*

Március 9.

„Veled lenni komfort-érezés”

Március 16.

A szeretet jól megfér a valósággal

Március 23.

A szeretet a jövőre gondol

Március 30.

A szeretet kutatja és betölti
a társa szükségleteit

Április 6.

A szeretet életét adja

PRESBITER

a Magyar Református Presbiteri Szövetség hivatalos időszaki kiadványa. Megjelenik ez évben hat alkalommal. A szerkesztőbizottság tagjai: *Dr. Ritoók Zsigmond, Hegyi-Füstös István, Dr. Papp Vilmos, Kövespataki László, Mikó László, Mucsi András, Pintér Mihály, dr. Viczián Miklós.* Felelős szerkesztő és képszerkesztő: *Dr. Békefy Lajos.* Felelős kiadó: *D. h. c. Szabó Dániel.* Tördelés: *Heckmann Tamás.* Szerkesztőség: Magyar Református Presbiteri Szövetség Irodája, 1092 Bp., Ráday u. 28. Tel./fax: 476-3211. E-mail címünk: szovetség@presbiter.hu. A lap a fenti címen írásban vagy telefonon is megrendelhető. Az egyéni előfizetési díj belföldre évi 1400 Ft, külföldre (a velünk határos országokba) 2500 Ft, Európába 20 EUR, a tengerentúl más országaiba 30 \$. Az előfizetési díj csekken fizethető: „Magyar Református Presbiteri Szövetség 11705008-20416641”, Budapest; személyesen is befizethető Szövetségünk Irodájában. *Lapunk fenntartását szolgáló adományokat is köszönettel fogadjuk a Kárpát-medence református gyülekezetei és presbitériumai nevében!* Készítette az Új Berea Kft. Felelős vezető: a Kft. ügyvezető igazgatója. Kéziratot nem őrünk meg és nem küldünk vissza!

Szövetségünk honlapjának címe:

www.presbiter.hu

A megjelent cikkek

nem feltétlenül egyeznek meg

a szerkesztőbizottság véleményével!

Egy példány ára: 240 Ft

In Memoriam Balku Lajos

...nehéz szavakat találni. Az, aki még a karácsonyi ünnepeket a gyülekezet közösségében ünnepelte és a 2009-es esztendő áldásaiért velünk együtt könyörgött az Úrhoz, már nincs közöttünk. Kedves Testvérünk, gyülekezetünk gondnoka, **Balku Lajos**, sokunk Lajos bácsija 69 évesen elment a minden élők útján, hazatért Megváltó Urához. Hiányát nemcsak családjának nehéz feldolgozni, hanem a gyülekezetnek is, hiszen régóta élt az egyháznak, végezte szolgálatát Isten dicsőségére példaadó önzetlenséggel, idejét és erejét nem kímélő odaadással. Nem közhely az, hogy olyan úrt hagyott maga után, amit érezhetnek presbiterek és gyülekezeti tagok, hogy nehéz lesz pótolni. Mint élő kő, része volt e közösség lelki házában, mégpedig az egyik alapköveként. Most, halála után azonban az Ő hitbéli példájának emléke épül be kőként a Monor-Kis-templomi Gyülekezet Krisztusban gyökerező lelki fundamentumába, hiszen Istentől rábízott szolgálata volt a példaadás is.

Az Ige ugyanúgy vigasztalta Őt is, mint sok más Testvért a gyülekezetből. Az a hit vezé-

relte életét és szolgálatát, hogy élete nem ér véget a testi halállal, hanem az csak kapu, amin átmehet Isten örök dicsőségébe. Ezért nem félt néhány éve súlyos műtétet előlt sem, hiszen tudta, hogy Isten akarata nélkül semmi sem történhet vele. Akkor, ott az Úr megtartotta, mert terve volt vele, még feladata volt családjában és gyülekezetében.

Most más volt Isten terve. Elvégezte, ami rábízott, hazatérhetett Urához. Nehéz ezt kimondani azoknak, akik itt maradtak, de az vigasztaljon valamennyiünket, hogy az ő hite szerint is, amit vallott, addig tart a földi létünk, amíg Istennek terve van velünk. Gyarló, esendő ember volt ő is, mint valamennyien azok vagyunk. De legyen példa előttünk élete, ahogyan Isten kezében eszköz volt tervei megvalósításában, amivel e kis gyülekezetnek gondját viselte.

Hiányozni fog a templomajtó előtti meleg baráti kézfogás, amivel minden istentiszteletre betérő embert fogadott, de valamennyiünket éltet a remény: az Úr örökkévaló országában találkozunk majd!

SZÖVETSÉGÜNK ÉLETÉBŐL...

November

19-21-én volt a Zsinat XII. zsinati ciklusának 14. (záró) ülése, melyen Szövetségünk Elnökségének több tagja is részt vett.

21-én értekezletet tartott Szövetségünk elnöksége.

22-én Rédén presbiteri továbbképző alkalmat tartottak.

Ugyanezen a napon Budapesten, a Szilágyi Dezső téri templomban tartották a Budapest-Déli Egyházmegyei Területi szervezet soron következő alkalmát. A téma: A világ vége (hogyan lesz vége és mikor?) Az áhitatot és az előadást *Földvári Tibor Bp.-Pasaréti* lelkipásztor tartotta.

23-án volt a Miskolc-Belvárosi gyülekezetben a dél-borsodi területi szervezet konferenciája. Előadó *dr. Békefy Lajos*. Téma: A Biblia és a Heidelbergi Káté kapcsolata.

29-én a Pécs-Belvárosi Egyházközség adott otthont a baranyai egyházmegye csendesnapjának. Az alkalmon *Peterdi Dániel* esperes és *dr. Szabó Szabolcs* egyházmegyei gondnok is szolgált.

Ugyanezen a napon Fótton tartották az Északpesti Egyházmegye egész napos presbiteri konferenciáját 130 fő részvételével. A nyitó áhitatot *Sebestyén Győző*, a Főtközponti Református Egyházközség lelki-

pásztor tartotta. Előadó: *Sipos Bulcsú* zsoldai lelkipásztor, korreferátor *Matyó Lajos* zsámbéki lelkipásztor volt, a záró áhitatot *Fónagy Miklós* esperes tartotta. Az egész nap témája a presbiter szerepe a gyülekezetben, a közlekedésben, az adózásban, a családban volt.

December

4-én Karcagon, a Biblia Éve alkalmából bibliakiállítás megnyitására került sor *Szalkay Róbert* és *Szalkay Róbertné* kunmadarasi lelkipásztorok magángyűjteményéből a Karcagi Református Egyházközség és a Karcagi Nagykun Református Általános Iskola szervezésében.

2009.

Január

29-én tartotta ülését a Szövetség Felügyelő Bizottsága.

31-én volt a Szövetség elnökségének ülése.

Február

1-én volt a Délpesti Egyházmegye bibliaiskolájának képzési alkalma *Faragó Csaba*, *Villányi Péter*, *Szappanos Zoltán* és *Sólyom Gábor* szolgálatával. Téma: Az egyház felépítése.

Meghívó

**A Magyar Református Presbiteri Szövetség
alapszabályának
és az elnökség határozatának megfelelően
a Szövetség 2009. évi rendes közgyűlését**

2009. március 7-én 10 órára

**a Dunamelléki Református Egyházkerület Székházának dísztermébe
(1092 Budapest, Ráday utca 28. II. em.)
összehívom és arra Kedves Testvérünket meghívom.**

A közgyűlésen megtárgyalásra az alábbi napirendet tűzöm ki:

- 9.00–10.00 Érkezés, a küldöttek regisztrálása
- 10.00–10.40 Megnyitó áhítat. *Dr. Márkus Mihály*, a Dunántúli Református Egyházkerület ny. püspöke
- 10.40–10.45 Köszöntések. *Dr. h.c. Szabó Dániel* elnök
- 10.45–11.00 Köszöntések a vendégek részéről
- 11.00–11.20 *Dr. Ritoók Pál* ügyvezető elnök szolgálatának méltatása és elnökségi taggá minősítése
- 11.20–11.40 Elnöki beszámoló. *Dr. h.c. Szabó Dániel* elnök
- 11.40–12.00 Ügyvezető elnöki beszámoló. *Dr. Ritoók Pál* ügyvezető elnök
- 12.00–12.10 Zenei köszöntő. *Dr. h.c. Szabó Dániel* elnök kereszty gyermekeinek zenei köszöntője.
- 12.10–12.30 A Felügyelő Bizottság beszámolója. *Bittó Zoltán*, a Felügyelő Bizottság elnöke
- 12.30–12.40 A Szövetség 2009. évi költségvetése. *Dr. Viczián Miklós*, a Gazdasági Bizottság elnöke
- 12.40–12.50 Az Alapszabály valamint a Szervezeti- és Működési Szabályzat módosításának előterjesztése
Dr. Vöglné dr. Szathmári Ilona jogtanácsos
- 12.50–13.00 Beszámoló a PRESBITER szerkesztőbizottságának 2008. évi munkájáról és 2009. évi terveiről
Dr. Békefy Lajos felelős szerkesztő
- 13.00–13.45 Ebédszünet
- 13.45–14.15 A határon túli egyháztestek képviselőinek beszámolója helyzetükről, szolgálatukról
- 14.15–15.15 Hozzászólások
- 15.15–15.30 Határozathozatal
- 15.30–15.45 Elnöki zárszó. Imádság. Himnusz.

A közgyűlésre a szavazati joggal rendelkező küldötteket a határozatképesség érdekében is, de Szövetségünk minden tagját és minden kedves érdeklődő testvérünket szeretettel várjuk. A részletes írásos anyagokat elolvashatják a PRESBITER 2009. évi 1. számában.

Várjuk javaslataikat, észrevételeiket, bírálatukat.

Gépkocsival történő érkezés esetén a parkolás csak az utcán lehetséges, díjfizetési kötelezettség nélkül.

Budapest, 2009. február 14.

Testvéri szeretettel:
Dr. h.c. Szabó Dániel
elnök

*A szerkesztő
jókívánsága
az olvasókhöz 2009-re*

Nem, azt nem kívánom Neked, hogy a szenvedésnek még csak árnyéka se hulljon Rád az új esztendőben. Azt sem, hogy jövődöd útját csak rózsák szegélyezzék, mint ahogy azt sem, hogy ne legyen soha se sós a könnyed, ami kipereg szemedből, s ne fájjon soha senki és semmi Neked. Nem, ezeket nem kívánom. Hiszen mi már megtanultuk, a könnyek mossa tisztára a szívet, lelkünk pedig a vállalt szenvedésben nemesül.

Azt viszont teljes szívemből kívánom Neked, hogy lelkedben ragyogjon kiolthatatlanul legszebb óráid emléke, meg hogy légy kitartó a próbák idején, amikor szívedre zuhan egy nem várt kereszt, akkor is, amikor a hegy, amely előtted tornyosul, megmászhatatlanok tűnik, s a remény fényforrása minden lépéssel távolodni látszik.

Igazán kívánom, hogy Isten minden ajándéka, amit kaptál, napról-napra drágább legyen Neked, s mind szolgáljon arra, hogy a hozzád közelálló szívet felderítsd velük. Kívánom, nagyon kívánom, hogy minden órádban álljon melletted valaki, aki társad, s méltó hozzád, akinek bizalommal fogad meg a kezét, ha terhed egyre súlyosabb. Akivel együtt tudtok szembe szegülni minden viharral, s felsegítitek egymást, akár a hegyek csúcsára is.

Legfőképpen pedig azt kívánom, hogy jöjjön bár öröm vagy kínzó bánat Rád, az emberré lett Isten-Gyermek szívdérítő mosolya ragyogjon minde nek fölött Rád, s így maradj meg mindig Isten közelében. Akkor boldog lesz új éved minden pillanata!

Ír imádság alapján
Dr. Békefy Lajos
felelős szerkesztő